

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
Ara évfolyadra 3 fl. o. é. Hirdetési ár: négyhét napos sorát először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. helyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.
A nyilatkozatok csak akkor sora után 15 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás

K. KÖZLÖNY

oct.—dec. folyamára.

Lapunk előfizetési ára:

Egészévre	12 forint.
Félévre	6 "
Évfolyadra	3 "

Az előfizetési pénzek kiadók Stein János középütczei könyvkereskedésébe bérmentve küldendők, hol a lapok pontos szétszétvárlásáról gondoskodva van.

Közlöny, oct. 1.

(D) Azon vértanúság, melyet a lengyel nemzet tűr, már régen méltóvá tette őt az európai népek rokonszenvére. Az európai sajtó egyhangulag elítélte az oroszok kegyetlen bánásmódját, a kik sem kornak, sem nemnek nem kedveztek, megkorbácsolták a nőket, felakasztgatták a vallás fölkejtőit azért, hogy azt merészelték önmaguk iránt érezni, a mit irányukban egész Európa és pedig büntetetlenül érez. Mindenkinek szabad e földkerekségben részvétet érezni a lengyel iránt, pártolni a lengyel ügyet, csak a lengyelnek nem szabad, csak a lengyeltől kívánják, hogy legyen a diplomatikus kötelességek, s hazája ezek által biztosított szabadságának ellensége.

Hol van az osztó igazság, mely a hatalmasak málájánál esett nemzeteknek kétségbe esett vállalkaitban segédkezet nyújtson?

Egy szép szabad nemzet esett egy óriás hatalom zsákmányául; kötés és szóadás biztosítja e nemzet lételetét s országá fennmaradását; e kötés, szóadás Európa hallatára történt, s Európa láttára lön idővel megszerve. És mit érnek a kötések, ha megszervehetők, mit érnek a nép és kormányok közti szerződések, ha azokat csak az tartja meg, a ki megszegnem nem érzi magát erőnek.

Több országokból álló birodalmakban az alapszerződések megváltoztatása soha sem tekinthető belügynek; egy nemzet, egy ország önállása az európai nemzetesalád-életre, s az álladalmak egyensúlyára nézve roppant fontos lépés. Kitént ez éppen Oroszországnál, mely midőn erős szabályokkal Lengyelországot magára nézve tehetlenné tette s mára lett Európának, a ma is lenne tán, ha a Szajna partjait a béke Napoleonja uralkodónak, s ha egy egykor ugynevezett parvenu nem emelkedik a trónra, hogy az egész Európát megalázzal, s az emberiséget rabszolgasági rendszerrel fenyegető északi briaracus ellenében helyreállítsa Európa méltóságát.

Az orosz s nyugati hatalmak közti diplomatikus csatározáson veres vonalként buzódik át Oroszország azon szándoka, mely szerinti a lengyel kérdést belügynek akarja tekinteni; ám pedig akárki fontolja meg az ottani kérdést, és kitént, hogy azon két ország közül, melynek egy közös uralkodója van, Oroszország kormánya támadta meg Lengyelországot, az vette el alkotmányát, az oroszországi elrendre Lengyelországi alkotmányának közegeit, az olvasztá be a lengyel adót az orosz adóba, a lengyel fegyveres erőt az orosz fegyveres erőbe, az kormányzást őket a nemzet által hozott törvények helyett ukázokkal, az semmisíté meg ő törvényhozását, elnémitotta régi dicső országgyűléseit, egyszerű oda vitte, hogy Lengyelország még csak névben él, mint szomorú hagyomány a viharos múltból.

Pedig Lengyelország együtt harcolt velünk, az Európát fenyegető osmanizmus ellen, érzelmével védte nyugatot akkor még; midőn Oroszország egy jelentéktelen kis hercegség volt. Báthori István a lengyeleknek hazánkból választott királya, rémje lehetett Oroszországnak, s van-e igazság a történelemben, ha a nagyobb ország a kicsinybe megsemmisülhet, ha dicső nemzetek barbár népek által Európa szemeláttára felfalatnak.

Azon nemzet, mely egyik elővédé volt Európának az osmanizmus ellen, egyik elővédül van hivatva az amannál még veszélyesebb északi szlávizmus ellen. Lengyelország autonómiaja tehát európai érdek, nem belügy, és nem esoda, ha Angol- s Franciaország, sőt Austria is közbejáróként léptek fel az orosz és lengyel véres harc kérdésénél.

Mit credményezett e fellépés? Gortsakoff laconicus válaszával, melynél sértőbb megvetést alig tünt el mostanság annyi nagyhatalom. Az emberi indulatot nagyban képviselő nemzeti indulat nem maradhat fölgerjedés nélkül, midőn látja, hogy az emberiség ügyébeni felzárkálásokra ily rövid szóval, de benn az erős szabályok lelket háborító tetteivel felelnek.

Nem esoda tehát, ha a legújabb hírek azt hozzák, hogy Franciaország nem akarja elejteni a lengyel kérdést, és Gortsakoff sértő válaszára ultimatummal felel. Franciaország nemcsak saját haza dicsőségének tartozik ezzel, de igen nemzeti hitelének.

Többször vitte már hinárba Páris Varsót. Azon temérdek lengyel vér, mely Varsónál, Osztrólenkánál stb. évtizedek előtt elfolyt, francia biztatásokra gerjesztett szabadságharcz véráldozata volt; ha Lengyelország e véki-sértetnél is cserben maradna, megérdemelné a világ, hogy csatlakozzék e szabad nemzet a barbár kozákokhoz, s visszatörölje felszadzon át elnézett kinszenvéseit, mindazon népeken, kik őt felbuztaták, s ott hagyták egy óriás hatalom irtó fegyverei között.

A nyugati hatalmak az Austria által fogalmazott hat pontban keveset kívántak Oroszországtól; ha erre sem hajol, méltó arra, hogy újabb világháborúba keverjék, mely nagyobb romlást okozhat neki, mint Sebastopol.

A harc koczkáján állanak Oroszországra nézve olyan idők is, midőn az Austria által ajánlott hat pont a legkedvezőbb alku lenne; de ily alku tán késő lesz már.

Napoleon Gortsakoff válasza után rögtön hivatalos közléseket küldött Auszriához és Angliához. Mindenki komoly ezélokot lát ezen lépés előtt. Ultimátumot várnak, melyet a francia császár indítványozott, s melyhez még nem tudhatni, mennyi részben csatlakozik Anglia, s kivált Austria, mely utóbbira, mint szomszédra s régi jó szövetségesre nézve egy Oroszország elleni ellenséges fellépés a legnagyobb kellemetlenségek, sőt kockázatokkal jár.

Hogy hová női ki magát a sok megindított hír, s mennyi lesz belőle a való, mi, kik távol esünk a világdiplomatiára való befolyástól, még csak hozzávetésekkel is alig szolgálhatunk; annyit azonban látunk, hogy a lengyel kérdés újra élénken merül fel a napisajtóban, talán azért, hogy nines egyéb a mivel táplálkozzék, vagy talán valóban látja az emelkedő fellegetek, melyek a háború vilámaait hordják méhükben?

Igaz, hogy az idő tél felé siet, s míg eljön a tavasz, addig sok jaj és halálhőrgés lebben el a lengyel földön; mindamellett, ha az ultimátumokig meenne a dolog, sokat lehetne a nagyhatalmak, hogy az orosz meg ne törhesse Lengyelországot a jövő tavaszig; míg egy oly világháború, minőt e kérdés von-

bat maga után, az új tavasszal elkezdhetné nagy eseményekkel tölteni be e kor történelmének lapjait.

Mi a lengyel és német, mint két legfőbb kérdést, mely közvetlenül, s talán majd közvetlenül is hathat reánk, folytonos figyelemmel kísérendjük; annyival inkább, mert ez idők szerint a belügyek nagyon is érdekelnek.

Az erdélyi országgyűlés

(Rannicher beszéde a XXXVIII. ülésén.)

Rannicher előadó. Midőn a sept. 12-ki ülésben felvitatott a legm. kir. leirat, melylyel ő Felsőge az országgyűlés feliratára válaszolni méltóztatott, a magas ház Szelistye nagydémü követé, báró Siaguna püspök indítványára határozta, hogy: először mindkét császári diploma Erdély országos törvényei közé vétsenek be, másodszor, hogy az illető törvényterv megkésztése végett bizottmány neveztesse ki. Azon benső viszonylatnál fogva, mely a felirat és a leirat közt van, e feladat is a felirati bizottmányra bízott, s így mint ezen bizottmány előadójának van szerencsém e tárgyat előterjeszteni.

Magas gyűlésezt Erdély államjogi viszonyánál fogva, már régi idők óta egy magában önálló, független tagja a — 1744-diki első t. cz. szavai szerint — magyar szent koronának.

Ez ország egy fél évezredél tovább élt ezen kapcsolaban a magyar királyok uralma alatt; történelmének sok lapjai ez időkből telvék magyszerű, magasztos jelenetekkel a világherekedelem, mely a szárazföld minden közlekedési vonalain tovaagazott, felvirágzást és jólétet árasztott; erősített városok, a munkás tetterő, a cultura és szerzett szorgalom oltalmait, egyszersmind védvárakul szolgáltak a birodalom és országnak.

Azonban, miután a nagyok túlhatalma folytán a korona hatalma mind mélyebbre sülyedt, bekövetkezett 1526 augusztus 29-kén a mohácsi szerencsétlenség napja, mely borzasztó végtetszerű csapás volt, s melyről a haza történeze gr. Majláth János, egy kortárs, önvádó fájdalomsohajjal, mondja „soha se hallotta vagy látta, hogy egy birodalom több kedvel és öröm újgással ment volna tönkre, mint Magyarország.”

A keresztény nép halálos ellensége diadalmasan vonult a királyi főváros felé. Erdély, Magyarország koronájától elszakítva, önálló ország lön választójogot gyakorló birodalom, saját mindig változó fejedelmei alatt.

De az önállóságnak ezen látszatáit a legmélyebb tehetetlenség gyengeségével kelle laolnia, miután fejedelmei a töröknek adófizetvé lettek; mert már 1626-ban a rendek Brandenburgi Katalin fejedelmének azon nyomasztó választási feltételt tizték elibe, hogy, miután a szegény haza megmaradása isten utján a portától flüg, igyekezzék magát annak kegyébe megtartani, s midőn 1667-ben az országgyűlés új megadotzatás iránt intézkedett, ezen intézkedés kérelmetlen szükségességét a felhódnak egyedül s csupán az adó által megnyerhető kegyére való utalással indokolta „mivel Isten után e hazának megmaradása áll a Porta kedve keresésében, a mely is fundatott az adóban, melyre nézve senkinek sem kedvezvén a Hazában kellett adót fizetnünk az alább megirt mód szerint.”

Ha tehát néhány évvel később az erdélyi országos rendek az 1688 május 9 diki hódelati okmányban panaszra fakadtak:

Ingenuit a seculo et quod excedit sub oppressione turcica infelix Transilvania suoque orbata legitimo rege atque domino inter tot bella, clades, incendia et intestinas cum quibus conflictabatur discordias vix non ad extremum praecipitata est excidium, manebit in aeternitate tempore historiarum momentis inserta fatalis tragedia, quam hoc regnum sub protectione turcica et inter discordantes Principes sustinuit; s ha továbbá mondák:

Redit jam ad Regem Hungariae, a quo faturum invidia et ambitiosis nonnullorum ausibus segregatum erat et amplexitur paternam et vaticissimam protectionem Augustissimi Leopoldi I. Romanorum Imperatoris et Hungariae regis hereditarii... ejusdemque successorum... et futurorum haereditariorum Hungariae Regum ex universali Statum consensu

votisque unanimibus; quae a multo tempore ad consequendam hanc felicitatem in sinum divinae misericordiae effudit:

Akkor elegendő a szomorú képnek ezen egy vonása is, hogy azon védelmet, a mit az ország az osztrák háztól kért és meg is kapott, valóban annak tünesse fel, a mi az országot illetőleg vala, t. i. megmentés ténye a szó legteljesebb értelmében.

Igy Erdély több mint 150 év mulva a legvégső szükség pillanatában ismét egyesült a magyar koronával, de mint önálló ország a magyar királysággal nem volt más összeköttetésben, mint abban, hogy közös uralkodója volt a Habsburg házból, mely szerződés, jog és törvény értelmében a magyar korona örököse és az is marad.

Azonban a dynastiához és az örökös tartományokhoz (Erbmonarchie) való szorosabb kapcsolat csak a pragmática sanctio által jött létre, melyet Erdély rendei 1722 május 30-dikán elfogadtak országuk oltalmára azon szándékból és czélból:

„ut Regna et Provinciae, tam hodie ab Augustissima Sua Caesarea Regiaque Majestate possessae, quam in futurum quoque opitulante Deo Ditioni suae accessurae ad mutuum et reciprocam defensionem majoremque cum dignitate et inde secuturo terrore hostium securitatem in omne aevum nexu indissolubili coalescere et cohaerere valeant.”

S hogy mindenki előtt átlátható és világos legyen:

„quantum Principatus hunc Haereditario tanquam antemurali furori jurati Christiani nominis hostis prae caeteris obnoxio sibi que suis viribus tuendi minime pari, ex hac perenni Regnorum, Provinciarumque Suae Majestatis Sacratissimae Hereditariae Unionis firmitate in utrumque sexum Primogeniturae ordine et publica Rei ornamenta ac securitatis et privatis etiam Patriae Civibus emolumentis accessurus sit.”

A pragmática sanctio elfogadásáról szóló oklevél az 1744-diki országgyűlésen Erdély törvénykönyvébe iktattott. A rendek ezt „unanimibus et concordibus votis” tették meg maguk és utódaik nevében, és a törvényezik, az 1744-diki harmadik t. cz. elejére fogalmazák a háláteljes szavakat, a melyeknek ott az utók számára örökméltó kezétil fenn kell maradniok:

„ut igitur semper grata intelligat Posteritas ob immortalia Augustae Domus Austriae in hunc Principatum, tanquam Christianitas Antenumeralis beneficia innumeris curis et sollicitudinibus impensa.” stb.

Ettől fogva a hadsereg és a pénzügyi vala azon szoros kötelék, mely az oszthatatlan örökös monarchia egyes országait kölcsönös védel és dacszövetségben egyesítette és feloldhatlan kapcsolatba hozta.

De a kormányforma is a törvények küllönböző természetének a birodalom egyes részeiben az lön következe, hogy a császári birodalom egységének és európai hatalmi állásának nagy eszméje, a mi nyilván a pragmática sanctio alapját képezé, államjogi továbbfejlődésében akadályozva lön, miután a magyar koronához tartozó országok ősi szerzett alkotmányos jogaik és szabadságai birtokában már az önfentartás ösztönénél fogva is arra valának utalva, hogy önállóságukat az alkotmány és törvényhozás, közigazgatás és igazságszolgáltatás dolgában a birodalom egyes részeiben korlátlanul uralgó kormányhatalom befolyása ellenében a folytonos beavatkozás miatti aggodalom által fokozott zűrzavással (Zűhigheit) ne csak megóvják és megtartsák, hanem a lehetőségig leghigorubb elzárkózottságig egészítsék ki.

Eképp az egyes részek elkülönzése mind tovább harapózná, a nagy egésznek ereje gyöngült, s a rosznak gyökeréből a trón is az államra nézve a legnagyobb veszély sarjadzott fel.

A birodalomban biányzott az ellenállhatlan vonzerő, a napjainkban egyedül erős összefűző eszköze egy szabad, egy minden országokat és népeket közös kipríseltben egyesítő alkotmánynak. Most az meg van adva az 1860 october 20-diki császári diploma és az 1861 február 26-diki császári patensben, mely mindkét rendbeli állauacta, a pragmática sanctio ugyanazon alapjából származva, az osztrák öszbirodalom alaptörvényeit képezi.

E két oklevelet, melyek a magas ház saját kifejezése szerint „mint uralkodónak magasztos uralkodói nagyságának fényes emlékei állanak előttünk”; az erdélyi nagyfejedelemség törvénykönyvébe iktatunk, ez feladatunk, melylyel ma foglalkozunk kell.

A m. ház aug. 21-diki feliratának kötelező kinyilvánításai és a f. é. sept. 12-ki ülésben hozott határozat szerint a főkérdés, a lényeg már el van döntve. Ez alaptörvények beczikkelyezése reánk nézve többé nem kérdés; csak a formáról lehet már szó.

A bizottság azon törekedett, hogy a törvény-beiczikkelyezés tárgyában szokásos történelmi eljárásnak megfelelő alakot találjon, melyet én a következő javaslatban leszek szerencsés előterjeszteni.

(Előadó felolvassa német nyelven a törvény-beiczikkelyezés tervét a nyomott szöveg szerint, a törvénybe felveendő okleveleket pedig, t. i. az 1860. oct. 20-ki legm. császári diplomát és 2. az 1861. febr. 26-ki legm. császári patenst a birodalmi képviselőtről szóló alaptörvényvel együtt az eredeti szöveg szerint, mihez azon megjegyzést teszi előrebocsától, hogy:) Kérem a bizottsági javaslatba foglalt szöveget az államalapítóról szóló eredetiekkel, melyeket ezen felolvasok, összehasonlítani a sajtóhibákat, melyek könnyen előfordulhatnak, kijavítani. A bizottság nem felel ezen nyomtatón. (Miután előadó a törvényjavaslatot a nyomott szövegből végig olvasta, beszédét következő szavakkal zárja be:)

Magas gyűléseket! E történelmi terepben a haza és egész Austria történelmére nézve elhatározolag befolyást gyakorló mindenekfelett fontos államtény ment végbe az idők folyamában, az Ausztria uralkodó házának vérduruma alá való hódolás (Unterwerfung), s a pragmatica sanctio elfogadása és beiczikkelyezése. Vajha, mint elődeink tévék, épp oly egyértelműleg és a ház lelkes helyesléssel hajthatnók végre, a haza javára és Austria hatalmának és nagyságának emelésére ezen harmadik tényt is, mely a más kettőnél nem bir kevesebb fontossággal és jelentőséggel! Csak Austria nagyságában és hatalmában lelheti fel boldogságát, jólétét és jövőjét Erdély is, melynek ma ismét megmentőre van szüksege más téren. Ő Felségének legmagasb Császáruk és Urunknak kimondtuk feliratunkban, hogy tudjuk, mit vár tőlünk a haza, a birodalom. Koronázza meg szavainkat most a tett! (Bravo!)

XXXIX. ülése; oct. 1-én.

Kezdeté d. e. 10 órákor. Olvassatik a mult ülés magyar jegyzőkönyve. Észrevétel nélkül helybenhagyatik.

Ezután olvassatik a kir. biztos átirata az országgyűléshez, melyben ő Felsége meghagyásában kijelenti, hogy az országgyűlés ideiglenes alapsabályok és ideiglenes ügyrendtartási szabályzat harmadik kir. előterjesztésül szolgáljon.

Ez előterjesztvény tárgyalására bizottság küldetik, mely minden egyes osztályból választandó két-két tagból fog összeállítani.

Olvassatik a kir. biztosnak egy másik átirata, mely mellett a legf. megerősítés végett ő Felségéhez felterjesztett első t.-cikkre vonatkozó kir. leirat, s ennek kapcsában a módosított t.-cikk közöltek. Ez utóbbi két okmány elsőjében ő Felsége felhívja az országgyűlést, hogy a mellékelt és lényegtelenül módosított első t.-cikket újból tárgyalás alá vegye s annak idején szentesítés végett felterjeszse.

Sterka-Sulutiú azonnal kijelenti, hogy ő részéről az 5 §-hoz ajánlott s a ház által elfogadott, de a most felolvasott, módosított t.-cikkből kihagyott módosítványát visszavonja.

Hosszasabb vita után elhatározzatik, hogy a módosított t.-cikk az első kir. előterjesztvény előleges megvitatására kiküldött volt bizottsághoz utasítsák azon meghagyással, hogy a három napi időköz után a háznak jelentést tegyen.

Olvassatik a kir. biztosnak az országgyűléshez intézett átirata s az ennek kapcsában küldött legf. kir. leirat, mit alább közlünk.

Vajda László: Múltaságok elnök ur! Milyen tisztelt képviselőhöz! Nem voltam arra elkészülve, hogy ma urunk ő Felségének legf. leirát, a melyben bennünket a birodalmi tanácsba való részvételre felszólít, hallgassam; annál fogva arra sem lehettem elkészülve, hogy ma ezen tárgyan felszólaljak. Miután azonban jelen voltam ezen felolvasáson, kötelességemnek tartom nyilatkozni.

Urunk ő Felsége valahányszor hozzánk leirt, kegyelmes leiratai rendjén; mindannyiszor lovagias öszinteséggel szólott hozzánk, éppen ebből azt hiszem következtethetjük, hogy ő Felsége is megvárja tőlünk, hogy mi is azt, a mit hazánk érdekében és javára jónak látunk, ő Felsége előtt tisztán és őszintén kinyilatkoztassuk. Ő Felsége a legjobb

akarattal is mindenben a haza javát nem eszközölheti, hogy ha mi elmulasztjuk a mi legnagyobb kötelességünket hazánk iránt, azt tudniillik, hogy a mit honunk érdekében üdvösnek látunk ő Felségének ki is nyilvánítsuk.

Eppen azért én is kötelességemnek tartom őszintén kifejezni, hogy én a mélyen tisztelt országgyűlésnek a most felolvasott legmagasabb királyi leirat felett nyilvánított örömet, a mennyiben ezen legf. leirat a birodalmi tanácsbani követeknek most mindjárt leendő választása s felkűldésére vonatkozik, részemről nem osztom.

Hogy félremagyarázásra okot ne adjak, imé megmondom, hogy én sem az octoberi diplomát, sem a február 26-diki patenst megátadni nem akarom. E czélom legkevésbé sem lehet; mert miután a román nemzettel, melynek én is fia vagyok, mind a congressus alkalmával, mind hírlapjai, mind pedig itt jelenlévő képviselői által kinyilvánította azt, hogy az octoberi diploma és februári patens terén áll; miután e mellett felséges Urunk maga azt mondja a február 26-diki patensben, hogy azt császári hatalma egész erejével védeni fogja minden megtámadás ellen, nevésséges volna, hogy én azzal szembeálljak.

Én, mint román képviselő, csak akkor tenném azt, hogy ha valaki megtámad nekem magyarázni, hogy el nem fogadni a diplomát, el nem fogadni a patenst abszolút jó; elfogadni pedig hazám és nemzetemre nézve abszolút rossz, akkor én, ha egyedül állanék is, kienném magamat akarmely rossz következtetésnek, s kötelességemnek tartanám véleményemet őszintén tolmácsolni.

Miután ez azonban nem történt, kinyilatkoztatom újra, hogy én sem a diploma, sem a patens ellen nem beszélek, hanem beszélek és kiakarom fejezni azt, a mi szerintem az ország összes népe legnagyobb részének is ohajtása, t. i. hogy nyugtasson meg ő Felsége azzal, hogy engedje hazánk belügyeit előbb tárgyalni, engedje a törvényjavaslatokat azok iránt elkészíteni és ő Felségéhez fölterjeszteni, s engedje bevárhatunk ezen törvényjavaslatok legfelsőbb szentesítését ő Felségének legkegyelmesebben ígértben tenni méltóztatott diplomája megérkezését.

Ha ezek megtörténtek, akkor szívesen adom szavazatomat arra; de addig míg legalább a regia propositiók letárgyalva nem lesznek, soha oda nem szavazandók, hogy a birodalmi tanácsba követeket küldjünk.

Elnök: Csak arra kívánom figyelmeztetni, hogy a kegyelmes kir. leirat most érdemleges tárgyalás alatt nincs, hanem csupán csak arról van szó, hogy tárgyalása miképp készíttessék elő, hogy bizottság küldessék ki, és hogy a bizottság megválasztása miképpen történjék; de a kérdés érdemleges tárgyalása csak a bizottság jelentéstétele után fog történni.

Vajda: Engedelmet kérek, csak tetszőleges az, hogy az a mit mondtam nincsen a kérdéssel összefüggésben. Én éppen azt akartam indítványozni, hogy halasztassék el ezen ülés, hogy legyen módunk jobban elfogadni a tárgyat a mikorra én jogomat fenntartom, hogy indítványommal lépessék fel, melyszerint ő Felségéhez egy legalázatosabb kéressel járuljunk az iránt, miképp engedje meg előbb végig tárgyalni a kir. propositiókat, és miután minden propositiót ő Felsége szentesítése végett fölterjesztjük, és midőn azok megerősítve leérkeznek és az ígértbe tett diplomát megnyertük, akkor kegyeskedjék bennünket felhívni, hogy követeket válasszunk a birodalmi tanácsba. Ez az a mit megmondtam kötelességemnek tartotam.

Rannicher azt kívánja, hogy a kiküldendő bizottság 3 nap múlva tegyen jelentést, s hogy ennek kinyomtatása elhagyassék.

Zimmermann annyiban nincs ez indítvány ellen, a mennyiben azután a bizottsági jelentés még 3 napig a képviselők kezében lehet.

Végül elfogadtattott azon indítvány, hogy még a mai ülésben 12 tag választassék azon bizottságba, melynek a kir. leirat előleges tárgyalására és 6 nap utáni jelentéstétel végett kiadandó.

A választás azonnal megtörténik.

Ezután olvassatik a 2-dik t.-cz. mellett felküldendő felterjesztvény. Helybenhagyatik.

Elnök kijelenti, hogy a legközelebbi ülést falragasz által fogja hirdetni és napirendre azon bizottsági jelentést kitézni, mely munkálattal legelőbb elkészül.

Ülés vége d. u. 2 1/2 órákor.

XL. ülése, oct. 3-kán.

Kezdeté d. e. 10 órákor. Olvassatik s néhány módosítás után helybenhagyatik a mult ülés román jegyzőkönyve.

Alduleanu jelenti, hogy a bir. tanácsba leendő követküldés iránti legf. leirat tárgyalására megválasztandó 12 bizottsági tag közül csak 10-en nyertek általános többséget és pedig megválasztottak e szerint (kir. hir.) Fogarassi cz. püspök 77, Zimmermann 69,

Siaguna püspök 65, Schmidt Konrad 60, Siulutiú érsek 57, Pap László főkörmányszéki alelnök 55, Rannicher főkörmányszéki tanácsos 54, Lászlóffy (kir. hiv.) 48, Binder Mihály 46, Reichenstein b. alkan-czellár 43 szavazattal.

Elnök felhívja az országgyűlés tagjait, hogy a még hiányzó két bizottsági tagra adják be szavazataikat.

Az ülés a szavazati jegyek elkészítése végett 5 perczre felfüggesztetik, ennek letételét megtörténik a szavazás. Elnök felhívja a többi szavazatszedő bizottságot, hogy visszavonulva a szavazás eredményét még ez ülésben kijelentsék.

E közben elnök tudomására hozza az országgyűlésnek és felolvasatja a következő dr. Ratiú és társai által beadott törvényjavaslatokat:

Törvényjavaslat

az 1854. június 21-én kelt cs. nyilatparancs 48. §-sa kiegészítéséhez s ugyanazon nyilatparancs 82. §-a magyarázatához.

1. §. Azon havasi vidékekben, a hol a volt jobbágyság az erdőt 1848 évig megszorítás nélkül oly módon használták, hogy a vágott fával, talajsz - deszka - zsendely és faedénykereskedést folytattak, az erdő, ha a földbirtokosok is hasonló haszonvételeket húztak közöseknek tekintetnek s azok felosztásánál mindenik fél egy az 1848. évig birtokolt haszonvételeknek megfelelő részt kap.

2. §. A már véghezvitt és folyamában lévő erdőszabályozások a fennebbi § értelmében kiigazítandók.

A 82. § magyarázata.

3. §. Oly urbéri perekben, melyek a földbirtok colonialis tulajdonsága vagy megváltatása iránt folytattak, a régi állapotba visszahelyezésnek hely adatik mindazon esetekben, melyekben a polgári perrendtartás is a visszahelyezést megengedi.

A mennyiben a feleknek meg nem engedtetett a visszahelyezés jogával a fennebbi értelembe élni azoknak az eddigelő ez iránti törvényi perekre nézve jogában áll a vissza helyezést ezen törvénynek hatálya lépése után egy év alatt érvényesíteni.

4. §. Ezen törvény kötelező ereje haladéknélkül érvénybe lép.

N.-Szeben, 1863. sept. 28.

Dr. Ratiú, indítványtevő; Pop Mácedon, dr. Majoru, Puskáriu, Orbonás Mihály, Demianu, Mann Gábor, Fekete János, Biltiu István, Wlassa Ilyés, Popassa János, Muresanu Joachim.

Törvényjavaslat,

melylyel az 1854. juu. 21-én kelt cs. nyilatparancs némely oly intézkedése részint módosittatik, részint magyaráztatik.

Az említett nyilatparancs 3. §. és 28. §-hoz.

1. §. A székelyföldre létező földek, melyek 1819 óta 1848-ig adó és földesuri tartozás fizetése mellett a volt jobbágyság kézen voltak urbéri földbirtoknak tekintendők.

Ha az ilyen földek, a melyekért a volt jobbágyság 1848-ig adót és földesuri tartozást fizetett, a volt jobbágyság birtokába 1819 után jutottak, akkor az ilyen földek csak annyiban tekintetnek urbéri földbirtoknak, a mennyiben a volt földesurak be nem tudják bizonyítani, hogy azon férfiak a székely örökség (siculica hereditas) minőségével bírnak.

A székely örökség minőségének bebizonyítása ezen törvény érvénybe lépése után három év alatt eszközölhető.

Az ezen § első s illetőleg második részében megjelölt telkekhez kötött tartozásokért járó kárpótás országos jövedelmekből fizetetik.

2. §. A majorsági földek, melyek az 1848. juu. 21-dikén kelt cs. nyilatparancs második szakla, még pedig ennek 16. 18. 19. 21. 28. és 29. §§-ai által megválasztottak nyilvánítottak az 1848. évi birtokosok tulajdonává válnak.

Az ilyen telkekhez kötött tartozásokért járó kárpótás is országos jövedelmekből azon törvényes intézkedések szerint fizetendő, melyek az urbéri földbirtok kárpótálása iránt kibocsátottak.

3. §. A 2-dik §-ban kijelölt földek iránti megváltatási jog a volt jobbágyság és földesurak között 1848-ig fennállott viszonyok szerint megítélendő.

4. §. Az 1854. juu. 21-én kelt cs. nyilatparancs határozatait, a mennyiben ezen törv. czikkkel ellentétesek módosítottatnak, illetőleg megszüntetnek.

5. §. Ezen törv. czikk kötelező ereje haladéknélkül érvénybe lép.

N.-Szeben, 1863. sept. 28.

Dr. Ratiú, indítványtevő; Lászlóffy Antal, Erános, Nicola, Tulbás, Pop Mácedon, Dr. Majoru, Puskáriu, Orbonás Mihály, Demianu, Mann Gábor, Fekete János, Biltiu István, Wlassa Ilyés, Popassa János, Muresanu Joachim.

Törvényjavaslat,

melylyel az 1854. juu. 21-én kelt cs. nyilatparancs 40. és 45. §§-sai részint módosítottatnak, részint magyaráztatnak.

1. §. Az 1848. évig közösen használt legelők, a volt jobbágyság és földesurak között az 1848-évig egyik vagy másik által azokból hozott haszonvételek mértéke szerint felosztatnak.

Ha a volt jobbágyság 1848-ig az erdőben a legelői jogot legelőbér (taxa) fizetése mellett vagy nélkül gyakorolták, akkor az az eszközöklendő erdőszabályozásnál íly legelő részt kapnak, mely az eddig huzott haszonvételeknek megfelel; első esetben fizetés nélkül, a második esetben: az ahhoz kötött taxa megváltása mellett.

Ha a legelőbér nem volt egyforma, akkor az 1838-tól 1848-ig fizetett összeg szerint azok közép mennyisége számítatik ki, mely évenkénti praestationak tekintetik és a megváltás a szerint eszközöklendő.

2. §. Azon határokon, melyekben a felosztandó legelő szakértők véleménye szerint oly csekély, hogy a volt jobbágyság vonómárai részére sem ad elegendő élelmet, az általános szabály alól kivétel tétetik s a volt földesur minden tekintet nélkül azon körülményre, hogy külső vagy belső birtokot maga vagy curalisták által birt vagy nem birt legyen, a legelő részek kihatásánál merőben kizárattatik, ha ő 1848-ig s ezen esztendőben a közös legelő jogával nem élt.

A már véghez vitt vagy folyamatban lévő legelő szabályozások ezen két § értelmében egészítettnek ki.

3. §. Az 1854. juu. 21-ki cs. nyilatparancs határozatait a mennyiben ezen törvényvel ellentétesek, módosítottatnak illetőleg megszüntetnek.

4. §. Ezen törvény kötelező ereje haladéknélkül érvénybe lép.

N.-Szeben 1863. sept. 28.

Dr. Ratiú indítványtevő; dr. Majoru, Orbonás Mihály, Demianu, Tulbás, Nicola, Puskáriu, Mann Gábor, Muresanu Joachim, Fekete János, Biltiu István, Wlassa Ilyés, Popassa János, Pop Mácedon.

E törvényjavaslatok kifognak nyomtatni s annak idején az elnök által napirendre tűzteni.

Ezután jelenti elnök, hogy Schuler-Libloy által a következők kérvények nyújtattak be: 1) Thodamegye Alsó- és Felső-Idécs szász tőzségek kérvénye, melyben kéri, hogy Thodamegyéből kibeleztesse s a szász nemzeti universitáshoz kapcsoltsanak. 2) Hasonlólag ki kíván bekezelteni Teke mező városa 3.) Vajola községe Kolozsmegyéből a szász nemzeti universitáshoz kapcsoltsanak 1) a kérvények a kérvényi bizottsághoz utasítottak.

Elnök felhívja a 2-iki törvényjavaslat tárgyalására kiküldve volt bizottságot, hogy d. u. 1 órákor a 2-ik t. cz.-et a kir. biztoshoz áttegye.

10 percznyi szünet után:

Plecker a szavazatszedő bizottság előadója jelenti, hogy a beadott 75 szavazatból legtöbb szavazatot nyert Alduleanu főkörmányszéki tanácsos 68, utána Moga Demeter főkörmányszéki titkár 51 szavazatot.

Elnök felhívja a megválasztott 12 biz. tagot, hogy mielőbb megalakuljon és működését megkezdje.

Elnök felszólítja az orsz. gy. tagjait, hogy ő Felségének 10 nap ünnependő nevenapjára a r. kath. egyházában tartandó lsteni szoiigálatra menetel végett, melyben a király biztos is részt veend, d. e. 9 1/2 órákor az orsz. gy. teremében megjelenjenek.

Ülés vége d. e. 11 1/2 órákor.

A legközelebbi ülés napja falragasz által fogliródtettni.

Törvényczikk

a román nemzet és annak vallási egyenjogúságának keresztülviteléről.

(Felolvasatott az oct 1-ső ülésben)

1. §. A román nemzet, a görög-katholika vallás, mint olyan, és a görög-keleti vallás az erdélyi alkotmány értelmében az elismert többi három nemzettel és négy vallással szintén törvényszerűleg elismertetnek.

2. §. A görög-katholika szentegyház, mint olyan, és a görög-keleti szentegyház Erdély nagyfejedelemségében éppen azon önálló jogállással és önrendelkezési szabadsággal bírnak, melylyel az ország törvényszerűleg elismert és államjogilag fölvetett többi szentegyházai, ugymint: a rom. katholika, a helvét hitvallás evangélika, az ágostai hitvallás evangélika és az unitaria szentegyházak a teljes vallás és lelkiismeret szabadságot biztosító hazai törvények alapján bírnak.

Főntartva a koronának Erdély nagyfejedelemsége törvényeiben meghatározott alkotmány szerűleg gyakorlandó feltegyelői jogát, mindezen szentegyházak jogosítva vannak, egyházi ügyeiket kanonjaik és egyházi szab-

ványai értelmében, szintű mint iskolai ügyeiket, egyes alapítványokat, pénzalapokat és intézeteket, bármely más szentegyház minden befolyásától függetlenül, önállóan rendelkezni, kezelni és igazgatni.

3. §. A törvényszerűleg elismert 4 nemzet, egymint: a magyar, a székely, a szász és román nemzet egymás irányában teljesleg egyenjogú és mint olyanok az erdélyi hazai alkotmány értelmében egyenlő politikai jogokkal bírnak.

Az ország összes lakói szabad polgárok, korlátok szintű mint polgári és politikai jogegyenlősége, nemzetiség- és hitvallás-különbség nélkül, ez által meg nem szorítottatik.

4. §. Az egyes országrészek különböző elnevezései az egész nemzetiségek számára politikai jogokat se nem alapítanak, se nem adnak.

5. §. Erdély fejedelemség czimerebe a román nemzet részére külön jelvény vétetik fel.

6. §. Ezen elhatározásokkal ellenkező minden országos törvények megszüntetnek és jogerőn kívülkélték tétnek.

7. §. Ezen törvény kötelező ereje haladéknélkül hatályba lép.

Az eredetivel megegyező
Az erdélyi kir. udvari korlátok részéről.
Bécs; 1863-dik év Szent-Mihály 28-dikán.
Gróf Nádasdy Ferencz.
Gróf Teleky Miklós.

Cs. kir. leirat a birodalmi ügyekben.

(Felolvastatott ugyanakkor)

Első Ferencz József, Isten kegyelméből austriai császár, Magyar, Cseh, Halics és Lodomer országok apostoli királya, ugy Lombardia, Velence és Illyria királya, Austria főhercege, Erdély nagyfejedelme és székelyek grófja stb. Kedvelt Erdély nagyfejedelemségünk f. é. Szent-Jakab hó 1-re Nagy-Szeben városában meghítt képviselőinek adjuk ezennel tudtára:

Az 1861-dik évi bűjtölőhava 26-áról kelt cs. kéziratunk által Erdély részéről a birodalmi ügyekben küldendő követek választása módjának és rendjének megállapítását, alkotmányos szabályozást végett, az országos törvényhozáshoz találtunk utasítandónak, s folyó évi szentiván hó 15-éről kelt országgyűlési megnyitási k. leiratunkban ezen követeknek a birodalmi ügyekben küldetését is azon fontos ügyek sorába tartozónak nyilvánítottuk, melyekre vonatkozólag törvényjavaslatokat fogunk az országgyűlés elébe terjeszteni.

Mint hogy pedig ez ügynek az országos törvényhozás utján végleges szabályozása előreláthatólag huzamosabb időt fog igénybe venni, s behatóbb tárgyalásokat szükségel, s miután ti kedvelt hivatásunk már folyó év kisasszony hava 31-éről hozzánk intézett legalábbabb feliratosokban készeknek nyilatkoztak a birodalmi ügyekben azon törvényhozási ügyek fölötti tárgyalásaiban részvenni, melyek az 1860 mindszent hó 20-áról kelt diplománk I. és II. czikkei, s a birodalmi képviselőket tárgyzó 1861. bűjtölő 26-áról kelt alaptörvény kapcsolatos határozatmányainak fogva minden kérésainak és országainak közös jogait, kötelezettségeit és érdekeit illetik, ezen okmányoknak az ország törvényeibe — mindhárom országos nyelv hiteles szövegében — leendő igatásához hozzá fogtatok, s azt remélhetőleg ezen k. üzenetünk megérkezéig teljesítették is.

Ennélfogva felszólítottuk ezennel titeket kedvelt hivatásunk, hogy addig is, míg egyesülten veletek alkotmányos uton véglegesen meglesz állapítva azon mód és rend, mely szerint a birodalmi ügyekben küldendő követek megválasztásának Erdély nagyfejedelemségünkben történnie kellend, ne mulasztások el küldend követeket által, a jelenleg ülésező birodalmi ügyekben az 1861 bűjtölő hava 21-diki alaptörvény értelmében titeket megillető — azon ügyek feletti tanácskozással — befolyástokat kellőleg megővni, melyeket 1860 mindszent hava 20-áról kelt diplománk I. és II. czikke értelmében csak birodalmi ügyünk hozzájárulásával akarunk tárgyalatni, elhatározatni.

Mi tehát annál is inkább elvárjuk, hogy ti, kedvelt hivatásunk, szeretett Erdély nagyfejedelemségünk országgyűlésileg egybegyűlt képviselői, ezen felszólításunknak mentől előbb meg fogtok felelni, minthogy ilyes közös ügyeknek közelebbről kellend tárgyalatniok és elhatározatniok, s szeretett Erdély nagyfejedelemségünknek legfontosabb érdekei, névszerint az államháztartás megállapítása, s Erdélynek a vasúthálózatbai bevétele, az erdélyi követeknek a birodalmi tanácsbani jelenlétét sürgetően megkívánják.

Egyszersmind ajánljuk nektek, kedvelt hivatásunk, s felszólított titeket az iránt, hogy a birodalmi képviselőket tárgyzó alaptörvény

6-dik §-sa szerint Erdélyből küldendő 26 országgyűlési tagot ezuttal akként választások meg, hogy azon nyolcz osztályból, melyekre az ideiglenes ügyrendtartás 27-dik §-a szerint — könnyebb ügykezelés végett — az országgyűlés feloszlik, az 1-ső és 2-dik osztály négyet-négyet, a 3-dik, 4-dik, 5-dik, 6-dik, 7-dik és 8-dik osztályoknak mind egyike három-három tagot válasszon, általános szótöbbséggel, az országgyűlés összes tagjainak sorából.

Ha mindazonáltal ezen osztályok valamelyikén vagy több osztályokban, a tagoknak — az ügyrendtartás 33-dik §-a szerint — határozatképességre szükséges száma nem volna jelen, avagy bármint más okból egyik vagy másik osztály ezen választást nem eszközölhetné, vagy nem akarna eszközölni, akkor — a különben ezen osztályok által választatni kellett — tagok számának a birodalmi követek házába, maga az országgyűlés által kelld az ezen választásban résztvevő országgyűlési tagok általános szótöbbségével, az összes országgyűlési tagok sorából megválasztatnia.

Egyébiránt bizalommal elvárjuk, miszerint a hozzátok kedvelt hivatásunk addig elérkezett, és ezután lejutandó ügyrendtartás 28 §-a értelmében összeállított, és ennek utána is összeállítandó bizottmányok, azon időközben is mialatt a közlletek a birodalmi ügyekben követek házába küldendő tagok a birodalmi ügyekben tárgyalásaiban részt veendek, folytatás munkálataikat, hogy szeretett Erdély nagyfejedelemségünk a birodalmi ügyekben ülésszakának befejezése után rögtön ismét összeülő országgyűlése, a sok még függőben maradt fontos ügyek megoldására alkotmányos tevékenységét sikerrel újra fölvehesse és folytathassa.

Kikhez egyébiránt császári királyi és nagyfejedelmi kegyelmünk és kegyelmességünkkel állandóan hajlandók maradunk.

Kelt Ischlben szt. Mihály hó 27-dik napján, Urunk ezer nyolcz száz hatvan harmadik, uralkodásunk pedig tizen ötödik évében.

Ferencz József m. p.

Gróf Nádasdy Ferencz

Ő császári kir. ap. felségének saját parancsára: Gróf Teleky Miklós.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

III. Váradhely, sept. 28.

Folyó hó 27-ről előleges rövid bekielésben tudatam a t. olvasó közönséggel az itteni ref. egyházbán 50 évet vallásos buzgósággal s kifáradhatlan munkássággal szolgált, ref. lelkész Hegedűs Lajos urnak az irt napon tartott jubiliatását. Most már leírom az említett ünnepély körül és alkalmával történt részleteket.

Folyó hó 26-kán délutáni 3 és 4 óra közt számos consistorkok a két Teleki gróf, idősb Domokos és Sámuel urnak mentek főtisztelő püspök Bodola Sámuel ur elébe.

A gróf Teleki család e honban mindig előjár a vallásos buzgóságban. Én legalább így tapasztaltam, és pedig közelről.

Főtiszt. püspök ur az említett urnak kíséretében városunkba beérkezve, itt koszorúzott lobogókkal kiállott czehek sorai közt ment kijelölt szállására, orvos Antal László ur házához.

Másnap, délelőtti 9 óra után, a várbeli ref. templom minden harangja összhangzó zúgása hirdeté az ünnepély kezdetét. Az ezen vallásos jeladásra várakozó nép tömörked számmal siet a szentegyházba, s az ajtók felnyitásával előzölle annak belsőt, mely nemzeti színi koszorúkkal vala ékítve.

Alig hangzott el a várbeli harangok ünnepélyes zúgása, s már fűpásztorunk s több előkelő s a helyi ref. egész egyházi tanács kíséretében megjelent a szentegyházban. Nyomban főtiszt. püspök ur után az ünnepély tisztes tárgya öreg lelkész t. Hegedűs Lajos nr jött, nagyobb fia János, hittudományi tanár által vezetve.

„Jókedve van valakinek, az énekeljen szótárokat.” mondja Jakab apostol; a templomi népes közönség is, azon való örömet befejezendő, hogy reformált vallásunk történetében még soha elő nem fordult ünnepet ünnepel, til, szótárral orgona kíséret mellett nyitá meg a jubileum ünnepét. Folytatjuk.

6. Fejérvár oct. 1.

Kiket ugyanazon nehé, de nemes ünnepattal megoldott feladat a haza remény virágainak, az ifjúságnak oktatása és ápolása lelkesített, kiket ugyanazon eredet és fajkonosság hevitte a közös anya és ennek szent ügyei iránti gyermetes szeretetben, kiket ugyanazon nemes alapokból kiemelkedő barátság és kölcsönös gyámoltatás tön a közös pálya kellemetlenebb, gyakran leverő perceknek elviselhetősége képesekké: azoknak megválniok, talán örökre, az illetőkre nézve a legérzékenyebb s komolyabb, pályájokra nézve sem minden figyelmen kívül eső dolog.

Ezt érző a gy.-fejérvári kath. gymnasium

tanári testülete, midőn ma egyik régebb, érdemes és lelkes tagjától, nt. Balás Antal urtól vön érzékeny és megható búcsút. A fiatal tanár, ki nyolcz esztendő óta tanulmányozott mint ilyen főképpen a hittani, magyar nyelv, s irodalmi és bölcsészeti tanszakokban, hogy főnkelt irányja s öntudatához mért sikerrel taníthasson; kegyelmes püspökünk elismerő intézkedése folytán, a vékony tanári illetéknél jóval tetemesebben kamatozó mező-szengelyi lelkészség administraziojával bízott meg. Mi benne vesztettünk, mert nemcsak öszinte barátunk, hanem az ügynek egy már gyakorlott bajnoka távozik tőlünk; a szengelyi község pedig mindenestre nyer. Vajha a plebánust új állapotának oeconomicai körülményei annyira le ne kötnék, hogy a hazai közügyek érdekében, mint eddig füstnélküli tűz lelkesedésében a tanár tevé, a nyilvánosság terén ezután is közrehatasson.

Ez alkalmából, mely egy adat gymnasiumunk statistikájához, megjegyzem, hogy többi iskoláknak közt 10 éven át, mióta jelen minőségét nyerte, a fejérvári volt legfőképpen nemcsak a tanulók, hanem a tanárok legnépesebb, leggyakorlottabb és változatosb küzd, illetőleg probatere is. Egy tízed lefolyása alatt 30-nál több tanár fordult meg tanodánk küszöbei közt, ide nem érve a jelenleg működő testületet! E tény feltűnő lehetne másutt, de a mi viszonyaink között éppen nem. A nm. tanulói főigazgatóság székhelye — Fejérvár — meglátszott kívánni azt, hogy a többi tanodai helyiségek közt ne csak mintaszerű, hanem kivált a fiatal erőkre nézve egyszersmind megpróbáltató szerepet vigyen. Innen most is a gymnasium szellemi épülete csaknem egészen ifjú vállakon nyugszik. Ez egyik kules a feltűnőbb statistikai tényhez. A másik és főbb pedig az, hogy nálunk a tanári állapot a más alkalmakból eléggé ismert mostoha oeconomicai viszonyok miatt sem a világi, sem a pap-tanár nézve a feladat állandó és végcélja nem lehet. E téren a fokozatos anyagi elismerésnek kapuja egészen el van zárva.

Ezen körülményből lehet és kell méltányolnunk azon viszonyainkhoz képest haládatos tény, mely szerint jelenben a tanárnak született, ily minőségben már sikeresen működött és gyakorlott Balás barátunkat is a pálya délpontjáról megjutalmazás fejében falusi lelkésznek — mely egyébiránt a pap legközelebbi feladata volt — kívánatos és szükséges dolog rendelni. Utóda egy pályavégzett ifjú pap lesz.

Tanártársainak és barátjainak tisztelete, becsülése és szeretete, s tanítványainak hálás imlata kíséri Balást a feledhetlen tagtársat, illetőleg tanárt új állomására.

Tusnádi.

S. Szt. György. (Háromszék) sept. 23.

Kövesi Ede az alföldi szárazság által sújtattak fűlégelésére tett körútja alkalmával városunkat is utjába ejtve, folyó hó 23 kán estve a városi tanácsépület egyik arra alkalmas szalájában előadást rendezett. Jól lehet az előadás nem vasárnapra esett, mi nálunk főkélek, mivel a várost legnagyobb részben kézműves polgárok lakják, s az idő is egy kissé háborgott, mindazáltal meglehetősen számu publicum gyűlt egybe. Az egész bevétel 69 o. é. frt s néhány kr volt, melyből a költségek levonatván, 30 o. é. forint maradt fenn az inség által sújtottak számára, mely illető helyére fog küldetni. Nem hagyhatom említetlenül városi főbíró t. Kovács Bálint ur buzgalmát, ki szíves volt kieszközölni, hogy a szála fizetés nélkül adassék át, valamint a világitás és zene se vonassék le a közbevételeiből; továbbá Kövesi ur azon szívesességét, mely szerint az ev. ref. altanoda kitűnőbb és szegényebb sorsu növendékei közül harminczat jegy nélkül bocsátott be az előadásra. Előadás után rögtön Brassóba indult Kövesi ur 24-kén ott is mutatványt rendezendő. Jó szerencse kísérje után. S. S.

N. Nyujtót, (Háromszék), sept. 22.

... si quis universam velit vituperare, secundo id populo facere possit.

Cicero, Tusc. Quaest. I. II.

Sokáig tűnődtem, míg e sorok megírására magamat elhatároztam.

Minden szennyfoltnak, mely a tudomány ép testén ragódik, gyökeres irtása, kiégetése szükséges, hogy maga az ép, egész, tisztán tartassék.

A tények megítélésében szigorúság, soha nem lehet káros; politikai tekintetben pedig éppen nem tartozom azok közé, kik szenteskedő képpel, hazug kegyelettel, minden kelésre, táftongó sebre kölcsönös elnézés tapasztalás ragasztják, s a ragályos bajokat alhazafiság köpenye alá rejtgetni szeretik; kik hamis látszat, üres szavak s nevek előtt kalapot emelnek, a nélkül, hogy a tények okait vizsgálják, s a körülöttük történő dolgok titkait megérteni iparkodnának; s kik végre,

mint ilyenek, egymás ellenében, a kölcsönös szellemi gyarlóságok kölcsönösen biztosító társaságait képviselik.

Falun az ember vallásos meggyőződésből tisztelni tanulja az Istent, szeretni felebarátait, elfogulatlanul és józanul gondolkodik, ember-társai iránt nyitlabb szívű, s véleményét hi-mezetlenebbül mondja ki. És ezért bocsánat.

Egyébiránt a földolgoz.

Tárgyaljak pedig soraim korunk egyik legsötétebb foltját, valóságos szegénység, értem a kalendáriumok időjövendölését!

Azon naptár szerkesztők, kik az időjósáslat közrebecsálták, s azok kiadó közvélemény általi megróvást érdemelnek, s mint olyanok tekintendők, kiket az alapos tudomány, már régen kinevetett.

Vannak több szükkeblt férfiak, kik az időjövendölgetés mesterségét csak azon Machiaveli okból helyeslik, mivelhogy „a népnek — mint ők mondják — nem árt egy kis vakhit.”

A naptárak szokásos időjósatai, ha jól emlékszem, a XIV-dik vagy XV-dik században, tehát a sötétség vége korszakában vették kezdetüket, habona, vakhit és jóslati tartalmukkal együtt, mik legkivált háboru, dügvész és királyok halálára vonatkoztak.

Regiomontanus (Müller János) volt, ki a legelső naptárt 1476. Nörinbergában világ elé bocsátotta; világ elé, ámbár abból egy-egy példány ára 12 magyar arany volt.

Ama naptárak biztos tényezőül szolgáltak arra, hogy az emberi nem, mely még teljes vadászai korszakát élte, csak is a természet benyomásainak hódolt; később, midőn némi észlelésre vergődött ember hatalom befolyása által, vakhitív ékezetessék.

A mily kárhozatosnak látszik a cél, az eszköz oly határozott sikerű volt; mert végre egy könyv sem oly elterjedt, a népegyes minden rétegében, mint a naptár, ez okból újabb időben, némely miveltebb nemzetek, a naptárak határozottságának megalapítását szükségesnek találva, az időjövendölgetést azokból végleg kihagyták; részint mert nálók a természet tudományok már előbb általánosítottak; részint, mivel azoknak a földmívelő népre gyakorolt igen káros hatását eleve felismerték.

A természetbuvárok, különösen a csillagászok saját naptáraikból, mindenféle jövendölgetési képtelenséget már rége kihagytak.

Miért kell tehát — ha szabad kérde-nem — éppen a mi magyarnaptáraink legtöbbjének efféle képtelenségeikkel tömve lenniök?

Nem vétekezünk, ha azt hisszük, miként a naptár szerkesztő urakat, (kiadóikkal együtt) azon eszmén kívül, miszerint „a népek nem árt egy kis vakhit” nemesebb, emberiebb és hazafiasabb ösztön is lelkesíthetné!

Ezen jámbor urak tudhatnák, vagyis igen szép lenne, ha megtanulták volna, miszerint az időjárás változatosága, a levegő és szél viszonyaiból, változó és percekint változó hőmérséklet, magasság és gőztartalom szerint akkint származik, a minő mértékben a szél irányja változik, ezen irányt pedig bizony csak is azon egy esetben határozhatnók meg, ha egy pár száz mértföldnyi területet átnézhetnénk, s mely meghatározás, még ezen eddigelő lehetlen esetben is, csak kétféle három napra vonható.

Es ez: az időjárás változatoságának természet, de következtetlen rendszere, mely rendszer működési melyebb titkait meghatározólag belátni, szük körvonala szemünknek még eddig nem adatott; ahoz pedig, hogy valaki több véleletet adván bizonyos tárgyról, valamelyik beteljesedik, valamint semmi jóstehetség nem kívántatik, épp annyira hal-gaság azon elindulva valamit tenni vagy elmulasztani!

Szomoru, hogy legtöbb ember a tények okait nem vizsgálja, nem iparkodik megérteni.

Ha minden ember gondolkodni tanulna a körülte történő dolgokról, melyek őt anyagi-lag és erkölcsileg érintik, az összes emberi-eszményi célja hamarabb való leendne. Nem ki de mit.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Tegnapelőtt szokott vallásos ünnepélyel ünneplék városunkban az uralkodó Fül-ség névünnepe. Az istenitüzelet a piazai nagy templomban tartott, melyben a polgári s katonai batoság a közönséggel együtt résztvett. A katonaság diszben ki volt állítva.

— Tegnapelőtt estve mutatta be Nagy Jakab tünkművész újabb hangszereit, a nemzeti színházban. Hangversenye tetszést nyert; minden eljátszott darab után számtalanszor kibírták és megjeleneztek.

— A bácsi égettek részére tihoi Holeczer Ignác ur 2 frtot küldött hozzánk; hasonlóan az inségben szenvedők részére ditrói Puskás Ferencz ur 2 frt 40 krt, mit az illető helyekre beszámolandunk.

— A kormány már a Reichsrath felsőházába is készült kinevezni az erdélyi tagokat, mint a „Botschafter” írja, s így közelebből újabb névforgalomra számíthatni.

— Haynald Lajos ő exja a nagybologasszonyi léteget torony felépítésére legújabbán 500 frtot méltóztatott adományozni.

— A magyar orvosok és természetvizsgálók IX-dik ülése Pesten sept. 22-én nyílt meg a magyar nemzeti muzeum termében, melynek karzatai tömve s minden padja elfoglalva volt. Az állvány közepe, nem messze az előki széltől Bene Ferenc szobra vala látható, ki először indítványozta s egyzersmind megalapította e tudományos gyűléseket hazánkban. A magyar királyság fővárosának majd minden orvosa és természetdosa jelen volt, a vidéki szintén számosan gyűltek fel, sőt egy pár bécsi nevezetesség is lerándult. Itt Balassa és Sauer jól ismert arcával találkoztunk — írja a „Köszor” referense — amott nem messze az előki, a nyolczvan éves öreg Zipser, emitt a tömegben Brassai őz feje és magas termete emelkedik ki; amott egy pár frakk és kabát tűnik föl, s ha tudakozódik az ember, azt nyeri felvilágosítást: ez itt Hebra a híres orvos és tanár, az ott Trauenfeld, a bécsi növény- és ásványtani társaság küldöttje, emez itt Wittelsbörfer a bécsi orvosi lap szerkesztője, amaz ott Samalder s így tovább. Az előki báró Eötvös József belép, s éljenzessel fogadták. Az előki asztalnál a gyűlés titkárai Kovács Sebestyén Endre és Szabó József urak elfoglalják helyüket, s az előki szólni kezd. Báró Eötvös a természettudományok haladásáról, érinté nemely káros következtetéseit, különösen a materialisticus irányt s egyzersmind mely hitét fejezte ki az iránt, hogy a természettudományok haladása végeredményeiben éppen azon morális elveket és vallások meggyőződéseket fogja megerősíteni, melyeknek meggyőződése miatt most aggodunk; végül az általános és hazai tudományosság közti viszonyt fejtegette s egy idevonatkozó hazafini meggyőződéssel és óhajással zárta be jeles beszédét, melyre zajos éljen harsogott. Ezután Kubinyi Ágoston állott fel, mint a soproni nagy gyűlés alelnöke, örömet fejezte ki, hogy tizenhat év időközé után újra üdvözölheti a lyatársait, s egyzersmind a soproni ülés azóta meghalt tagjai emlékének áldozott. Őt Kovács Sebestyén Endre váltotta fel a szószékben, ki Bene Ferenc felett tartott emlékszedet. E munka egyes mondatai megtapsolattak. Szabó József „Az ember a geológiában” című értekezést olvasott. Kubinyi hivatalosan jelenté, hogy a Bene Ferenc emlékére indítványozott érme elkészült és kaphatók s egyzersmind indítványozta, hogy jó volna egy ezüst érmet a gyűlés részéről az ünnepelt özevegének küldeni. Elfogadtattott s az előki erre néve egy ünnepélyes küldöttséget nevezett ki. Majd néhány üdvözlő levél olvasott fel Pest városa, az erdélyi muzeum-egylet, s a bécsi növény- és ásványtani egylet részéről. Továbbá jelentés tétetett a pénzár állásáról. A még fennmaradt időt indítványok töltötték be. Az ünnepélyes ülés lakoma követte a lövöldében, hol számos toásztok mondatlalt; többek közt a Stettinben gyűlésező német orvosok és természetvizsgálókra is poharak trüitettek, mi távirat után tástent tudokra is adatott s mire a szíves üdvözlő válasz még az nap megérkezett. Szóval az első nap ünnep volt minden tekintetben, a második, harmadik és negyedik, mint hétköznapi, a munka napjai. A szakülések nagyon látogatottak voltak, sok jeles értekezés olvastott, az eszmecseré, vita javában folyt, szóval a gyűlés egyik főcélját szépen megközelíteni törekedett, s kitűnt, hogy a magyar természetdosaoknak nemcsak száma szaporodik, hanem munkásságuk is kétszeresedett és behatott. A második ünnepélyes ülésben értekezést olvastak: Knöpfler Vilmos (n. vásárhelyi orvos): „A természetdosaok és gyakorlati élet kapcsolatáról.” Balogh Pál: „Az olasz tudósok 1847-ben tartott velencei gyűléséről.” Bene Ferenc: „Az inség elmezése és óvászereiről.” Patrubby György: „Wirchow sejtteórtánáról.” Römer Flórián: „Zalamegye középkori egyházi műemlékeiről” sat. E tudományos gyűlések Pestet egészen megeléskítették. A lakomák és esteleek egymást érték. Az utczák zajosak valának, a szállodák tele vendégekkel, a magyar nemzeti színház nagyon látogatott sat. A zárülés sept. 26-kán tartott, midőn a megnyitás után Gross Lajos tudor, biharmegyei fő orvos, „az államorvostan fontosságáról s annak Magyarországon való alkalmazásáról” értekezett, s indítványozta, hogy nevezetessé ki a jelen megyegyűlés által egy számos tagból álló bizottmány, mely a jövő nagygyűlés elé véleményes jelentést, kimerítő munkálattal terjeszessen az államorvostannak hazánkban való szélesre alkalmazása iránt, kijelölven egyúttal a hazai közegészségügy, népszaporodás, igényeit s részletezven mindazon teendőket, reformokat, melyeket az államorvostan köré-

ben hazánkban fogantatási szükség. E bizottmány elnökéül Havas Ignác választott, tagokul: Bene Ferenc, Tormay Károly, Szabó József, Kovács S. Endre, Póór Imre, Patrubby György, Gross Lajos, Jármy Gusztáv, Sammelweis Ignác, Than Mr, Gesztessy László, Bókai János, Eitér József, Marosvasky Lajos, Süss István sat. Weselowski Károly tudor „Árvamegye orvosi helyiratáról.” Schwartz Gyula „a quignoni emberkövetlekről” értekezett; Hunfalvy János Erdély földterületének általános vizlatát adta; következett Korizmic László véleménye „a kormány és nemzet közös erejével országszerte létesítendő csatornázásokról” felolvasva Maróc István által; Árány Lajos tudor a régi emléktáblák és műemlékek kijavítását ajánlotta. Több értekezés bejelentve nem lévén, a jegyzőkönyvek hitelesítették; aztán elnök jelenté, hogy eddig három város birta fel a magyar orvosok és természetvizsgálók közgyűlését a jövő évi közgyűlésnek falai közt való megtartására, n. m. Pozsony, Győr és Maros-Vásárhely. Élénk vita után végre is szavazás döntött. Maros-Vásárhelyre esett 124. Pozsonyra 81, legkevesebb Győrre. A jövő évi közgyűlés tehát Maros-Vásárhelyt fog megtartani aug. 24-én. Előöknek választott a jövő évi közgyűlési elnökül Haynald Lajos püspök ő exja; alelnökök dr. Szabó József, a kolozsvári sebész tanítást igazgatója s gróf Teleki Domokos; első titkár: Knöpfler Vilmos, második titkár: Szabó József. A középponti bizottmány Pesten fog székelni, s mint ilyen, pályakérdések kiütésére hivatott egyéneseiből fog állni, pótagokkal erősbítettven.

POLITIKAI HIREK.

Bécs, oct. 1. A „W. Abendp.” kételkedik azon több felől tett állításon, hogy Franciaország az Angliával és Austriával való együttműködéstől feloldozottan tartja magát s biztosít róla, hogy a három hatalom közt most is a legjobb egyetértés létezik.

Angolország. London, sept. 30. A „Times” következő levelet tesz közzé: „A „Times” szerkesztőjének. — Sir! Nehogy olvasói hajlandók legyenek az orosz hivatalos lapokban levő azon hírek elhinni, mik a Volhyniában uralkodó nagy nyugalomról szólnak. Engedje meg tudatnom, hogy én tegnap egy angol utitársammal ezen tartomány határára érkeztem, s nyolcz óra lefolyása után az orosz seregeken keresztül a Radziwiltowban parancsnokoskodó Kreutter tábornokhoz érkeztem, ez udvariassá tudatta velünk, hogy a „rendkívül nagy izgatottság” miatt semmi föltétel alatt meg nem engedheti a tartományokban tovább utazásunkat, kivéve a messze fekvő Kiev felé, mit semmi kedvünk sem volt látni. — Brody, sept. 18. Oliphant Lőrincz.”

Francoziaország. Páris, sept. 29. A császár megígérte volna Victor Emanuelnek, hogy II. Ferenc Rómát még ezen év lefolyása előtt el fogja hagyni.

Az „Opinion Nationale” Londonból azon tudósítást közli, hogy Gros bárónak néhány nap előtt történt elutazása óta a lengyel ügyben folyt alkudozások megszakadtak. Gros báró ismét visszatért állomására, Londonból távozása előtt azonban kinyilatkoztatta volna, hogy Franciaország ezentel Lengyelországgal nem fog több javaslatot föllépni, hanem ezt Angliára bizzá. Ha tehát most Anglia nemcsak hadviselő föllal akarja elismerni a lengyeleket, hanem ennél többet is akar — mondja az „Op. Nat.” — akkor hát csak tudassa ezt Franciaországgal, mely az ajánlatot elfogadja, vagy visszautasítja.

Olaszország. Genua, sept. 26. Garibaldi fia, Menotti most érkezett vissza Lengyelországból, hol titkos küldetésben járt. Hír szerint ő és több Garibaldi-féle tiszt egy olasz legiot akarnak összetoborzani s a lengyel bizottság ellenzések mult, mely távol akart tartani a mozgalmól minden democraticus elemet. Azonban most a democraticus párt vévén át a lengyel nemzeti kormány vezetését, e tárgyban is fordulatt állt be. Azonban ugyan Genuában egy lengyel nyelven szerkesztett rövip jelent meg, mely int a külföldi lengyel barátokat, ne segítsék elő „egy elvakult, tulzó párt” szándékait, melyek csak rossz színbe állítanak a lengyel ügyet Európa elé.

Turin, sept. 30. A „Discussionne” szerint azon 42 pápai konzul, kik Olaszország különböző városaiban székelnek s kiktől az exequatura megvonatott, engedelmet kapott, hogy ezentel az illető székhelyén maradhasson.

Németország. Frankfurt, sept. 30. Protestansok gyűlése (mintegy 150 tag). Elfogadták az alapszabályok I. §-át, mely egy protest. egyesület alapítására vonatkozik, célja következő: 1) A német evangélikus templomok kiépítése községi alapon és szerves összeköttetés az egyes országok egyházai közt.

2) A protestantismus jogainak, becsületének, szabadságának és függetlenségének megóvása s küzdés a nem protestans hierarchicus törekvések ellen.

Belgium. Brüssel, sept. 30. Az utóbbi, ugynevezett orosz-francia időszak alatt Oroszország Párisban tudat adta volna, hogy Oroszország hajlandó volna a hat pont alapján a kongressusba és a fegyvernyugvába beléegyezni, habogy Franciaország kivinné az 1856 ki szerződés revisióját, vagy ennek revisiójára reményt tudna nyújtani. Oroszország a Stuttgartban aláírt titkos jegyzőkönyvie hivatkozott, melyben Franciaország megígérte, habogy a többi hatalom beleegyezik az 1856-diki szerződés revisiójába, ő ellene nem szegül. Franciaország látszólagosan magára vállalta ezen tárgybán Bécs- és Londonban működni, de egyik helyen sem talált alapot, mit előre tudott. Most Oroszországgal azzal kezdé valódni Franciaországot, hogy nagyon lanyhán támogat s ezen ingerült hangulatban jött létre azon nevezetes irat, mely a Francia- és Oroszországgal közt mindig közbenjáró, de soha semmit ki nem eszközölhető Budbergnek annyit gondolt okozott.

Schweiz. Bern, sept. 29. Itt hitelbankot alapítanak 60 milliónyi alaptőkével, francia és angol pénzbel. Az igazgatóságot Stämpfli veszi át, ki új évre kilép a szövetségi tanácsból. Mint részesek Gladstone és Morry fognának szerepelni.

Dánia. Kopenhagen, septemb. 30. A hadügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett a birodalmi tanács elé, mely szerint volna egy időre szervezendő a Schleswigi hadsereg. Az előterjesztett okmányok közt van egy sept. 30-ról kelt körsírgöny is, mely a frankfurti, aug. 27-ki nyilatkozatra vonatkozik. Ez következőleg hangzik: „Elhatározásunk régóta el kelbünkben, s teljes okunk van rá azt binni, hogy nem leszünk csak saját ségedeszközreinkre hagyatva azon esetában, mely nemcsak Dánia sorsára, hanem az egész észak legszentebb érdekeire néve is fontos. Azt mondja még továbbá, hogy a király nem csak lakozhatik Holsteint illetőleg azon új állapothoz, melyet most Németországban életbe akar lépíteni, mielőtt ezen hercegségnek a monarchiához viszonya véglegesen megállapítva nincsen. Csak is ekkor szövethetnek a király szövetségi társainak törekvéseivel való készségét már kifejezte az osztrák császárhoz intézett válasziratában.

Orosz- és Lengyelország. Varsó, sept. 30. Ma reggel 5. nyilvános helyen lengyel csendőrök lövettek agyon, neveik: Janiszewski, Racinski, Rosinski, Jagoszewski és Zelnar.

Egy külföldi konzulnak kijelentette Berg tábornok, hogy miután elég kaszárnyája van katonái számára, minden bázat, melyből lövés történik, földig leromboltat, s ha több bázból lönek, az egész utczával ugyanez történik.

Most ugynevezett purificationalis bizottság kezdte meg működését Varsóban; ez azon szempontból indult ki, hogy minden városi lakos felségárul mindaddig, míg ártatlanságát be nem bizonyítja. Ez az új hivatal 24 helyen működik, s egész Varsót purification alá akarja venni hat hét alatt; a ki ártatlanságát be nem bizonyítja, Szibériába hurcoltatik. A megidézettnek eskü kell lennie, hogy sem közvetve, sem közvetlenül a csár ellen intézett lázadásnak nem részese; meg kell esküdnie a szent háromságra, hogy tudtával sem neje, sem gyermekei, sem munkasegédei, sem szolgálói, sem közel, sem távol rokonai a forradalommal összeköttetésben nem állanak, fegyvert vagy hadi-készletet nem rejtgetnek, az ugynevezett nemzeti kormányt adót nem fizettek és nem fizetnek. Ha eskütje hamisnak bizonyul, Szibériába jut; ugyanez történik vele, ha főnnnevezett egyének valamelyike vét a kormány ellen a nélkül, hogy ő följelentene.

Vilna, sept. 26. Egyik ünnep a másikat éri; folytonos az ének, zene és kivilágítás, mintha a sok ünnepélylél el akarnák hazudni a nép lehratlan nyomorát. Minden kínálkozó alkalmat fölhasználnak e célra. 20-án ment keresztül Vilnán a fiatal görög király. Murawieff nagy kísérettel jelent meg a pályaudvarnál, s ünnepélyesen fogadta. Miután többeket bemutatott magának a jelen voltak közül, tovább utazott Sz. Pétervár felé. Ma ismét kivégzés történt az itteni piacon. Egy korábbi orosz hadseregbeli badnagy, Nicolai László, agyonlövett. Deserio s a fegyveres lázadókhoz állásban marasztalták el. Néhány héttel ezelőtt egy esetában, hol ő a felkelők részén harcolt, sebesült meg és esett foglyul.

Krakko, oct. 1. Otto fölkelővezér sept. 29-én a krakkói vajdaságban Myskow mellett 20 emberből álló kozák csapatot lovastól együtt elfogott; a kalisi területen pedig Sempolno mellett 27-én véres csata volt. Varsóban igen számos elfogatás történik.

Szenpétervár, sept. 29. A moskvai „Glosz” (Harang) így szól a nyugati hatalmakhoz: „Ha a diplomácia elhatározta a vérontást, s hogy a szerencsétlen lengyel nem-

zetet eltemesse, ugy e célját elérte. Ha azonban valósággal akart a lengyeleket segíteni, ugy meg kell vallani, hogy tehetlenségét nagyon bebizonyította, minthogy óhajtatásának elnekezőjé érte el.”

A szentpétervári újság is ily értelemben beszél s kívált annak örül nagyon, hogy oly kerekén utasítottak el a hatalmak, midőn a bécsi szerződéseket a régi lengyel tartományokra is ki akarták terjeszteni, s a sz. pétervári bürze-lap szerint Lengyelországot nem érdemel mást, mint politikai diktátorságot, s hogy szó sem lehet a lengyelországi reformokról.

„Köln. Ztg.” a lengyel nemzeti kormány-nak decretumát hozza, melynek értelmében Miosroszawszky a lengyel hagsereg tábornokává és szervezőjévé nevezte ki.

Törökország. Konstantinápoly, sept. 26. A „Levant Herald” egy pénzügyi cikk miatt megintest kapott. A Libanon kormányzójára Dand pasa helyébe utódl Franco effendi nevezetett ki. Az idegen követek együttes jegyzéket intéztek a portához annak tárgyában, hogy az idegenek is szerzesse-nek földbirtokot. Három hadbajó Pyraeusban, Konstantinápolyban és a Dunán fog állomásozni. — A volt pénzügyminiszter, Pefik pasa Brnsza fő kormányzójává nevezetett ki. — Az orosz követség óvást tett az ellen, hogy egy trapezuit angol bajó cserkész bajóra hadikészleteket szállított át. — A szivarozás ellen szigorú rendszabály bocsátott ki, mivel állítólagosan ez volna oka a gyakori tüzveszéseknek.

Görögország. Athéne, sept. 25. A nemzetgyűlésnek a külföldi katonai pártok egyesítésére tett kísérletei heves vitakozások után — mik három pártjára adtak okot — végre is megbakta. A hadügyminiszter minden nem idevaló tisztet és katonát eltávolított. — A zantei Lembardek, állítólagosan főnöke a jóniai szigeteknek Görögországgal való egyesítése ellen működő pártnak, most nyilatkozatot közöl az unió mellett. A görög király a kormányt nullificálta volna, s ő addig magán szállásában fog lakni, míg Otto királynak a palotához való igényei nincsenek kielégítve.

A korfui parlamentet e hó 1-jén nyitották meg. A képviselők s a nép nagyon lelkesültek az unió iránt.

Amerika. Uj-York, sept. 19. Charlestonból 16-ról érkező hírek jelentik, hogy Gilmore a Sumteren és Cummings-Pointon Charleston lövetésre itteket állít fel. Rosenkrantz tábornokról kedvező hírek kezdven terjen-geni, az arany agója 35-re s a váltók árfolyama 48 1/2 szászfórra emelkedett.

Ujabbak Uj-York, sept. 23. Bragy Rosenkrantz tábornokot egy — két napig tartó esetében megverte. Az utóbbi 12,000 embert veszített s Chattanooga-ba vonult vissza.

Triest, oct. 1. A legújabb tengeren túli posta tudósításokat hoz Bombayból sept. 9-ról, Kalkuttából sept. 4-ről. Sittaraból 2000 fegyveres, a kabuli emir alattvalói álllétek az Induron és angol birtokokba törtek be. Ezek között sok penpoy van, kik az előtt angol szolgálatban álltak. Csapatok küldettek ellenük. A határokon nagy aggodalom uralkodik. Decemberben egy 12,000 emberről hadtestet gyjtjenek össze Lahoreban. A kasimiri radschah és az elhalt Dost Mohamed fiait értesítették, hogy az alkirály megjelenséket kívánja Lahoreban. Mahomed Afrul Balkh ura Dost Mohamed legidősb fia Arich fivérének segítségére 5000 embert küldött. Cazonpore hatóságai bizonyos elfogott egyéneknek Nann Sahibból való ugyanazonasága ellen nyilatkoztak.

Varsó, oct. 1. Az orosz kormány a Berg ellen elkövetett merény alkalmából két bizottságot alapított. Az egyiknek vizsgálatot kell tartania a Zamoisky-házban elfogott személeket fölött, a másik pedig az elközött házak kezelesével van megbízva.

A hivatalos „Dziennik” jelenti, hogy ismét öt lengyel zsandár akasztott fel.

Párisban levő orosz követség tagjai oly előkészületeket tesznek, a mielőtt nemskókára történő elutazásukat következtethetni.

A „Pays” Russell beszédét igen nagy horderejűnek tartja. Az angol miniszter azon nyilatkozta, hogy Oroszországgal elvesztette minden jogát, mert az 1815-iki szerződésben megállapított kötelezettségeit nem teljesítette, igen fontos s azt mutatja, hogy a három hatalom közös föllépése nem volt minden eredmény nélkül.

Bécsi bürze October 3-án: Nemzeti kölcsön 81.90. 5%. Metalliques 75.50. Bank-részvény 788.—. Hitel-részvény 186.60. Váltó Londonra 111.50. Ezüst 111.35. Arany 5.34. 1860-diki Állam kölcsön 98.5.

October 3-án: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 75.50. Erdélyi 73.75.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

HIRDETÉSEK.

(188)

(3-3)

Fontos figyelemre méltó!

Mint minden évben, úgy az idén is elkezdődött már január 2-dikával, az új tagoknak, a lényeges előnyeikért bázánkat határain belül és kívül megfizető részvétre méltottat, Brassai közönséges Nyugdíj-intézetbe való befogadása, s már végéhez közel az időszak, mialatt az ezen évben megtörténhetik. A ki azért magának vagy szeretett övéinek, élet-hosszigtartó biztos jövedelmet akar még ez évben alapítani, annál jobb, minél korábban cselekszik ezt, mert minél hamarabb történik a beállítás, annál előbb leend a nyugdíj vonás is.

Azokra nézve, a kik előtt ezen közhasznú intézet lényege még ismeretlen volna, szolgáljon ismertetésül a következők:

Ezen intézet által élethossziglan tartó évi jövedelmet képes mindenki (még a leg-szegényebb is, ha csak 17 éven át évenként egy forint 26 krt o. ért. bételt) maga vagy mások számára blztosítani, s még pedig úgy, hogy akármely tetszés szerinti nagyságu olyan évi részvényt nyel beléphet, a mely 1 frt 26 krral elosztható, tehát 10-szer 100-szor és 1000-szer annyival is. Az így szerzett jövedelem nagyobb vagy kisebb volta, az egyenlő koru személyeknél, szabály szerint, csupán a befizetett részvények nagyobb vagy kisebb voltától függ.

Ezen intézetnél 100 különböző korosztályok léteznek, melyekben a nyugdíjak, osztalékok, nem előre meghatározott mennyiségekből állanak, hanem évenként a bejövő pénz készletéhez alkalmaztatnak, s azon alapszabály szerint intéztetnek, hogy minél kevesebb nap-jai lehetnek még hátra, életkorából folyó valószínűség szerint, valamely részvényesnek: annál valószínűbb szabati számára a nyugdíj, természetesen fizetett részvényéhez aránylag.

Az egyes év-társulatok, az az az egy és ugyanazon évben belépők, nem állanak, be-zárt körök gyanút, elkülönítve a többi, korábbi vagy későbbi év-társulatoktól, hanem mindnyájan egy nagy egészbe olvadnak közösen össze, minek következtében egy év-társulat sem részesül mások feletti előnyben, hanem mindnyájan egyformán osztotnak minden közhasznában.

Az ezen intézetbe belépett nőknek, nem kell, hogy róluk gondoskodott férjeik ki-mulását előbb megvárják, mielőtt nyugdíjba lépnek, hanem többnyire örömit érik annak, hogy szerzett nyugdíjaikat még sok évekig férjikkel együtt használhatják; azon szülők, kik gyermekeiket azok életük első évében ide elhelyezik, egy kezdetben ugyan mérsékelt de évenként növekedő biztos évi jövedelemmel szemlélendik ezen kedveseiket, már virágzó hajdon, vagy 18 éves erőteljes fiatal korukban a világba lépni. Mily nagy könnyebbség a gondos, de nem vagyonos szülőkre nézve! De mily megnyugtató a vagyonosabbakra nézve is, kik a másoknál mindennapi tapasztalásból tudják, hogy mily változékonyok az életben a szerencse javai!

A Brassai közönséges Nyugdíj intézetben a bejövő illetékekből csak 30 százalék fordítatik egy érthetetlen törzs-tőke alapítására; 10 százalék mindennemű bámi névvel nevezendő igazgatási költségek fedezésére szolgál, 60 százalék végre a jövedelmekhez el-belyezett tőkék kamataival együtt, nyugdíj fizetésekre van ugyan rendelve, úgy azonban, hogy ebben, az illetékek egy részének félre tétele által, a nyugdíj-várók, vagy is a még nem, nyug-díj képes részvényesekre is illő figyelem van fordítva; egyáltalán véve az szolgálat sinormértékül, hogy a nyugdíj kiszabásokban az intézetnek erre rendelt évi bevételein, soha és semmi esetre sem lehet mindaddig tulterjeszkedni, va-lamig a meglevő pénzalap az összes részvényesek nyugdíjaikat egész élethossziglan nem fedezi, a mi által az intézet fenntartása örök időkre éppen biztosítottnak is látszik. Itt tehát semmi szerfeletti töké sem halmozódik e szerint össze, az első részvényes nemzedékek rovására és kárára, hanem csupán csak ezen említett 30 százalék készítettik, mint törzs-tőke, a végett, hogy ezáltal a jövedelem lassankénti emelkedése eszközöltesse. E szerint az intézetnek már az 1862-dik év december végén 115,938 frt. 23¹⁰/₁₀ kr. érthetetlen törzs-tőkéje s 297,279 frt. 45⁶/₁₀ kr. nyugdíjakra fordítható tőkéje (tartalék tőke) és így összesen 413,217 frt. 69 krt volt a mi minden valaminek már be-állott, úgy ezután beállandó tagoknak közös vagyonok. Ha már a szüntelen növekedő törzs-tőke még tartalék tőkéből is befolyó kamat jövedelmet a következő nemzedék nagyobb mértékben fogja használni: ennek kiegyenlítésül, a részvényesek első évi társulatai is kárpótolhattak és pótolhatnak méltányosságból, az ilyen veszteséget némileg az által, hogy számokra a nyugdíj osztalékok valaminek bővebben méretnek, mint különben szabály szerint ez történne, míg végre következés rendén, az évenkénti magasabb kor-osztályba előlépés által, a nyugdíj kiszabás mindenkire nézve a rendes és szabály szerinti mértékre vitethe-tik vissza.

A Brassai közönséges Nyugdíj intézet nem kíván továbbá, a mi különös figyelemre méltó, semmi tőkét betételül, hanem csak 17-szeri 6 százalékos kamattal azon tőkének, a melyet egy részvényesnek más hasonló intézetnél be kellene tenni, s így üzletéből vagy pénzarából kivenni. Ezen okból, itt nem is lehet szó méltányosan, a részvényesnek ne-taláni kora elhalálózása esetében, semminemű töké visszafizetéséről az örökösök számára, minthogy ide éppen semmi sem fizetett be.

Az idősb személyekről, a kik a nyugdíj vonásra nem várakozhatnak 17 évig, saját-lag van gondoskodva, a mennyiben ők a várakozási időt megrovidíthetik, ennek ellenében azonban, a különben őket illető nyugdíjok, aránylagos megkisebbedését szenvedik.

A biztoság végre minden belépőre nézve, illetékeit s az az által szerzett jogokat illetőleg, a lehetőleg teljes. Mert azonkívül, hogy az intézet hivatalnokai a legteljesebb függésben vannak azon választmány által képviselt egész nyugdíj-társulattól, melynek minden egész nyugdíjra bejegyzett nagykoru férfi részvényes tagja, azonkívül, hogy a hiva-talnokok illő biztosítókat tesznek le, azonkívül, hogy a társulattól időről időre sajátlag o végett választott tagok, a pénztár kezelés felett szükséges felvigyázatot gyakorolnak, s azonkívül, hogy a számadások és gyarapodási kimutatásokban a legnagyobb nyilvánosság gyakoroltatik, miut emellett, minden nagykoru férfi részvényesnek, ha csak legalább egy egész évi részvényt (12 frt 60 kr. o. é.) fizet, helye és száva van a választmányban, a mely csak Brassóban tartja ugyan gyűléseit: de a melyben azonban minden másutt lakó részvényes is, a lakok által értesítve a választmány egybegyűlése idejéről, tetszése szerint megjelenhet, és a Brassóban lakókkal egyenlő részt vehet. Ezen választmány megvizsgál minden nyugdíj intézetet érdeklőket, a szabályokra nézve megteszi s felsőbb helyre felter-jeszi a nevelandó szükségesnek látszó változtatási indítványokat, s mind azt elintézi a mit a társulat javára észszerűnek talál, egyezőval az intézetnek egész mivolta magoknak a rész-vényes tagoknak kezükben van és semmi tekintetben sem függ az igazgatóság vagy hi-vatalnokok önkényűtől.

A beállítás ezen fenn lerajzolt, eddigelő a maga nemében, legalább a magyar ko-rona tartományaiban egyetlen intézetbe, állapot és kor különbség nélkül mindenki előtt társa van.

Senki sem áll, ki benne veti bizalmát, az illeték fizetési évek lefolyta után egészen elhagyatva. Dulják bár természeti csapások javait és vagyonát, évenként új segédelmet nyújt neki a nyugdíj intézet; rabolják bár mindennemű szerencsétlenségek, vagy lelkiismer-et nélküli emberek elulajdonát, csak néhány szavak kellene, s új gyámolítást nyer ismét a nyugdíj-intézet; egy elgyengült, munka tehetlen öreg sem fog többé mások terhére lenni, mert az ő életének mindenik éve új gymölcsöket termetd környezői számára a közönséges Nyugdíj-intézet által.

Szíves meghívást intéztünk azért ezennel minden emberekhez, gazdagok- és szegények-, nagyok- és kicsinyekhez egyiránt, a legalább october végéig terjedhető belépésre. Október hó lefolyta után, a rend fenntartása tekintetéből, a legjobb akarat mellett sem lehet többé egy belépési nyilatkozatot is tekintetbe venni.

A már beállottak pedig sürgetőleg felszólíttatnak, még talán hátra levő évi illetékeiket annyival hamarabb beszoigáltatni, minthogy a gyűlé-és vége felé, az az október hónapban a szerfeletti összehalmozódó teendőket a nélkül is csak nehezen lehet elintézni, az olyan illetékeket pedig, a melyek október végéig bé nem fizetettek, az illető részvényesek kárával, személyre való tekintet nélkül, elmulasztot-tak gyanánt kell tekinteni és számítani, minthogy másként teljes lehetetlen volna az évi számolatokat ideje korán bezárni, s a következő év január havával kiadandó nyugdíjakat a magok idejökben közhírre tenni.

HIVATALOS.

3216.—1863.

(212)

(1-3)

Hirdetmény.

Nemes Kolozs megye ideiglenes törvényszéke ezennel köz tudomásra juttatja, hogy, miután a báró Bánffy Zsigmondtól elevequált Bánffyhyunyadi és ahoz tartozó rész-jóságok vásárlója ifjabb Tauffer József, az árverelési feltételek IV-ik pontjának ele-gyet nem tett, Korbuly Bogdán és több jelzalogos bitelezők kérésére 2000 pfrt és 19687 frt 50 kr. tőke s járuléai, a jelenleg 20 frt 90 kr. mérsékelt, és az ezutáni perköltségek felvétele végett, a b. Bánffy Zsigmondtól elevequált Bánffyhyunyadi és ahoz tartozó Sárvá-sári, Malomszegi, Nagysebesi, Jegeristyei és Nyiresi ifj. Tauffer József által 173000 frtért megvásárolt részjóságoknak vásárló ifj. Tauffer József kárára és veszélyére a már jóvá-bagyott feltételek alatt becsárán aől is le-dő árverelése elrendeltetvén, határnapul 1863 ik év december 17 ke délelőtt 9 órákor Kolozsvárt a Megyeházánál tüzetett ki, melyre vá-sárolni szándékozők oly hozzáadással bivatnak meg, hogy a jóságok összeréséről és megbecsléséről készült okmányokat, szintugy az árverelési feltételeket a hivatalos órákban a törvényszék levéltárában megtekinthetik és lemásoltathatják.

Mindazok, kiknek az eladandó jóságok iránt bármily jogezimti igényök, vagy azokon betéblázás által nyert zálogjogos követelésük van, habár ezen árverelés felől kő őn nem is értesítettettek volna, felszólíttatnak, hogy eziránti igényüket az eladásig oly bizonyosan jelentsék be, mivel ebbeli elmulasztásuk következményeik csak is ömagoknak tulajdoníthatnak.

Nms Kolozs megye id. törvényszékének 1863-ik év september hó 15 én tartott üléséből.

Sz. 3709.—1863.

(210)

(2-3)

Hirdetmény.

A folyó évi november 1-ső napjával kezdett veendő 1863¹/₂-ki katonai év folytán a helybeli katonai laktanyák számára e város által tűzifa pótlékban mintegy 92 rovid 6l ke-mény tűzifa, továbbá minthogy 23 mázsa világítási olaj, mintegy egy mázsa fagyú gyer-tya, és mintegy 2800 10 fontos részlet surló szalma lévén adandó, ezen kellékek kiszol-gáltatására nézve f. é. october 13-án d. e. 9 órákor tanácsbáznál emelet 4 ik számú gyű-lésteremben árlejtés fog tartatni, melyre vállalkozni vágyók a fölkiáltási összeg 10% nak bánátpénzül betétele mellett megjeleni főhivatnak; bővebb értesítést vehetni illető tanács-i előadónál tanácssteremben 1 ső sz. alatt.

Sz. k. Kolozsvár város közigazg. Tanácsa 1863 sept. 30-án tartott üléséből, kiadta Elekes András, h. aljegyző.

3693.—1863.

(3-3)

(207)

Árlejtési hirdetmény.

Kolozsvár sz. kir. városa közigazgatási és törvényszéki foglaj számára szükségesé vált öltözet és ágyneműk beszerzésére nézt a v. e. közönség 228.—1863 közs. sz. vég-zésében meghatározván árlejtést tartatni, az a f. év october 15-én egy délelőtti, mint délutáni hivatalos órákban városbáznál, emeleten a 4 ik számú gyűlésteremben fog meg-tartatni; mely alkalommal az alábbírandó fölkiáltási árak mellett árlejtés tárgyai lesznek:

I. Ágyneműk: a) 86 darab szalmazsák, külön 7¹/₂ singnyi rőtös ezéles, négy nyüs-tös vászonból, készen megvarva, darabja 2 frt 20¹/₂ krval o. ért. b) 20 darab kettőspo-krocenak ketté vágása és a két darabba váltának egy egy vége beszegése; a kettős darabja 10 krval, tőt s czérnát oda számítva. c) 64 darab 1 rőt hosszú, s 1 láb széles vászon párna-hajnak varása, vászon lepedőkötől, 8¹/₂ nyolec krval tőt s czérnát oda számítva.

II. Váloztóneműk: a) várasa 122 darab férfingnek egy gombosnyak gallérral 40 krval, sőt a czérnát is oda számítva.

b) Várasa 140 darab férfigagynak korczal s kötővel, 30 krval, tőt s czérnát is oda számítva.

c) Várasa 48 darab női ingnek keskeny nyakgallérral és rövid kötővel, 35 krval, tőt s czérnát is oda számítva.

III. Felsőruha neműk: a) 48 darab női jersing 8¹/₂ singnyi, 1 sing széles tők koc-zás, vagy e-ikos brassai gyapott szövettől, az alján 3 hüvelynyire damiszaálllelleve, szürke győlesgallérral, és 2¹/₂ singnyi vastag fehérgyapott kötővel, készen megvarva, darabja 3 frt 61 krval.

b) 12 darab női Schlafrock 13¹/₂ singnyi a fersingekhez basonlő brassai gyapott szö-vettől, erős szürkegyöles korczal, 3 sing fehér galand kötővel, s galléra 1 fehér csont-gombbal, készen megvarva, darabja 4 frt 75¹/₂ krval.

c) 24 darab füvrelő női keskeny 50 krval.

d) 66 darab czondra csioálása 1 frtjával.

e) 66 darab harisnyanadrág csioálása 80 krval.

f) 66 darab kétfelől fölhaított sapka csioálása, darabja 50 krval, a d) e) és f) alatti czikkkekhez város adván szövettet.

IV. Lábbeli neműk: a) 66 párbakkancs párja 4 frtjával és b) 24 pár női fejelet csiz-ma, párja 1 frt 60 krval o. ért.

Vállalkozni vágyók a fölkiáltási összegek 10%-nak bánátpénzül betétele, és a vál-alat teljesítésére képeségük tanusítása mellett irt árlejtésen, a kitűzött helyen, és időben megjelenni ezennel főhivatnak.

A fölitételekről bővebb értesítést vehetni a városi rendőrigazgatóságánál.

Kolozsvár sz. k. város közig. Tanácsa 1863-ik év sept. 26-án tartott üléséből.

Kiadta Elekes András, h. aljegyző.

HEM HIVATALOS.

(213)

Lakváltoztatás.

(1-4)

Alólirt tisztelettel jelenti a t. cz. gazdaközönségnek, hogy lakását áttette a tordai úton a nagy kaszárma átellenében levő 398 számú házhoz, a hová kéri a megrendelése-ket és javítandókat küldeni.

Kolozsvárt, october 1863.

BARIS JÓZSEF, gépész.

(211)

Eladó Széna és Szalma.

(2-3)

Tordamegyében Mező-Szengyelben 50 szekérnyi jó minőségű széna, 300 kalan-gya tavasz gabona szalma, 20-30 szekér maléköré eladó. Az ottan felétetni kívá-ók marháit számára istálló is ajánlatik 30 darabra. Értekezhetni Takáts József gazda-tiszttel, posta útján is Gyéresen Torda mellett.

(196)

Legujabb s legjobbnak elősmert

(2-2)

szoptató eszköz!

Egyik legjelesebb orvosunk ajánlatára Londonnal való egybekötöttésemnél fogva fel-vagyok szólítva e czélszerű szoptató eszköz terjesztésére. Anyák kik mellfájásban szenvednek, s a miatt nem szoptathatnak, csak örvendhetnek e jeles találmánynak. Ára egy ily szoptató eszköznek 4 frt.

Kolozsvárt, sept. 1863

SZABÓ EDMUND,

b. középtetza 458 szám alatt.

(209)

Lakváltoztatás!

(2-3)

Alólirt tisztelettel tudatja a t. cz. közönséggel, hogy lakását áttette belmagyar-utozába 437 szám alá az unitariusk templomával szemben (Dr. Engelhá), hol m'n-denféle ujdíu á butorokat a legutányosabb árban s a legpontosabb idő szerint ki fog állítani, nem különben ócskakat is megújítani készséggel ajánlkozik

Bececs Lajos, kárpitos.

Az új beállítások, valamint az illeték befizetéseket meg lehet, tetszés szerint, Brassóban a főintézetnél, a Lópiacozon 33 szám alatt, s a kül-ügynököknél tenni.

A brassai közönséges nyugdíj-intézet Igazgatósága.

Külső ügynökségek:

Apáthinon Duna-Bácskában: Bartl József ur.	Nyiregyháza, Magyarhonb. Meisels Vilmos ur.
Alvinczen Istvánffy János ur.	Nagy-Váradon Lucz-Gottier Jakab Lőrincz ur.
Bécsben főügynökség: Preidel Frigyes ur.	Nagybányán Schuster József ur.
Beszterczen Láni Ede ur.	Pécsen, Magyarhonban Rehák Gusztáv ur.
Bilinben, Csehországban Lázarsfeld Simon ur.	Pozsonban Schauer F. ur.
Bikfalván Bőjthe József ur.	Prágában főügynökség: Cseh, Morva-, és Szil.
Botfalván Horváth Péter ur.	léz. országokra Kürzner testvér urak.
Borgó-Prundon Tischler Antal ur.	Plojesten, Oláhban: Stiehr Ede ur.
Brüxben, Csehországban Dietrich Ferencz ur.	Prázmáron Gross Lőrincz ur.
Bukarestben Frank András Ede ur.	Szegvárt Misselbacher Károly Fr. ur.
Buda-Pesten: főügynökség Steinacker Sámuel ur.	Sepsi-Feldobolyon Bartha Endre ur.
Csernátfalun Binder Lajos ur.	Sepsi-Szent-Györgyöa Roll Károly ur.
Csernoviczon, Bukovinában Szocsován János ur.	Sopronban: főügynökség Zűgn J. G. ur.
Décszen Foith Gergely ur.	Szász-Kereszturon, egyszersmind Sz.-Erked.
Debreczenben Örvényi Vilmos ur.	Sz.-Buda, Sz.-Dálya, Sz.-Kéz, Miklós-
Duppaun, Csehországban Tichy A. C. ur.	telke, Bene, Mese, és Radosra is kiba-
Erzsébetvárosban Schmidt András ur.	tolag Schuster Mihály ur.
Eszéken, Thótországban Krámer József ur.	Szász-Sebesen Binder Frigyes ur.
Fejervárt Megay C. M. ur.	Szászvárosban Leonhárdt Frigyes József ur.
Fejértplomon, a Bánáthban Feigl F. A. ur.	Szász-Régenben Aleznér József ur.
Feketehalmon Kueres György és Ziegler M. urak.	Szamosújváron Placintár Dávid ur.
Fiumében Depoli I. ur.	Schemnienzen, Magyarország Vozniakovsky N. ur.
Fogarashan Leutschák Károly ur.	Szent-Agothán, Szászhalom, Jakóbsdorf, Ma-
Fokszánon, Moldvában Römer Frigyes ur.	garei, Mergonda, Ujváros, Rozsoda,
Földváron Alstáder János ur.	Lesses, Vad és Vesszőre is kiba-
Gáltón Albrich Vilmos ur.	lag Maurer György ur.
Gyergyó-Szt.-Miklóson Kristoffi Antal ur.	Szebeben Zűrner J. és Mathias urak.
Halmágyon Koszta József ur.	Szilágy-Somlyón Ifj. Lázár János ur.
Haczfelden Telbisz János ur.	Szerethen, Bukovinában Quirsfeld Ede ur.
Hermányon Boltrész Mihály ur.	Szegeden Policzer Salamon ur.
Höltövényen Foith János ur.	Székely-Udvarhelyt Beczási Manó ur.
Ilyefalván Sára László ur.	Szentesen, Magyarh. Weinmann Salamon ur.
Jassyban Stenner Gottlieb Agoston ur.	Toroczkón Koronka Antal ur.
Kassán Petrich C. ur.	Tordán Scholtész Albert János ur.
K.-Vásárhelyt Csizsár Mihály ur.	Turn-Severinen, Oláhban Bünchesz Ká-
Kézsmárkon, Magyarországon Szopkó C. N. ur.	roly János ur.
Kecskeméten Reiner Adolf ur.	Ujgyházon Czamerer József ur.
Kolozsvárt Schell Mihály ur.	Ujfalun Köpe János ur.
Krizbán Foris Márton ur.	Vácson, Magyarhonban Reiser Fülöp ur.
Krakón Kolmer Károly ur.	Veresmarton Cloos János ur.
Königgrätzben, Csehországban: Riedl A. R. ur.	Verespatakon, Magyarhonban Stankay
Kőhalmon Nagelschmidt Agoston ur.	Ferencz ur.
Magyaroson Galter György ur.	Vidombákon Türk György ur.
M.-Ujvárt Grün Izrael ur.	Zalánban Zalani Sára Zsigmond ur.
M.-Vásárhelyt Wittich József ur.	Zaleszczykon, Gácsországban: Schildenfeldi
Medgyesen Wachsmann Károly ur.	Schiller Leo ur.
Mező-Berényen Kirner Ede ur.	Zentán, Magyarhonban: Wolfinger Adolf ur.
Migliczen, Morvában Docopil Károly ur.	

Megjelent **STEIN JÁNOS** bizományában és minden könyvtárban kapható:

Erdély nagyfejedelemség

HIVATALI TISZTI NÉVTÁRA

ára 2 frt o. ért.

E nagy gonddal készült munka nélkülözhetlen minden hivatalnak, minden irodának. Gazdag tartalmának bebizonyítására, elég legyen egyszerűen felemlíteni tárgysorozatát:

I rész. (Összeállította számtiszt PÉCHY LÁSZLÓ.)

A fels. uralkodó ház származási névtára. Az európai souverain uralkodók. Erdély hivatali tisztai névtára: erdélyi kir. udv. korlátnokság, erdélyi kir. főkományszek, erdélyi földterhermentesítési bizottmány, egyházi alapítványi és iskolai bizottmány, tartományi kir. főszámvévőség. Erdélyi törv. kir. tábla, kir. büntető törvényszék. Tartom. kir. főbiztosság. Alsó-Fejér, Felső-Fejér, Küllüllő, Torda, Kolozs, Doboka, Belső-Szolnok, Hunyadmegye, Fogaras- és Naszódvidék, Udvarhely, Három, Csik, Maros- és Aranyosszek; Szász nemzeti egyetem, Szeben, Segesvár, Medgyes, Szász-Sebes, Nagy-Sink, Kőhalom, Szerdahely, Ujgyház- és Szász-Városek és város tanácsa, Brassó- és Besztercevidék. Kolozsvár, Maros-Vásárhely, K.-Fejervár, Szamosújvár Erzsébetváros sz. kir. városok, Torda, N.-Enyed, Décs kiváltságos nemes városok tanácsai, K.-Vásárhely; Vizakna, Abrudbánya, V.-Hunyad, S.-Szt.-György, Cs.-Szereda, Berecz, Sz.-Udvarhely, Hátszeg, Szék, Kolozs, Ilyefalva, Oláhfalva, kiváltságos mezővárosok tanácsai. Déva, Sz.-Régén megyei igazgatás alatt álló városok. Kereskedelmi és ipartestvérségek Kolozsvárt és Brassóban. Román keleti kereskedelmi társulat Brassóban. Cs. kir. orsz. pénzügyigazgatóság. Cs. kir. kincstári ügyészség, cs. kir. orsz. főpénztár. Cs. kir. földterhermentesítési alappénztár. Cs. kir. kert. pénzügy-igazgatóságok: Szebenben, Brassóban, M. Vásárhelyt, Beszterczen, Kolozsvárt, Sz.-Városon. Cs. kir. adóhivatalok: a szebeni, brassói, m.-vásárhelyi, besztercei, kolozsvári és sz.-városi pénzügyi kerületben. Cs. kir. Catastralis hivatalok: cs. kir. földadó-mérleti ideig. igazgatóság Szebenben, cs. kir. földadó mérleti felügyelőség Szebenben, Brassóban, Sz.-Udvarhelyt, Beszterczen, Kolozsvárt, N.-Enyeden, Déván. Államfelföldlámlási bizottmány. Cs. kir. bányakapitányság Zalatnán, cs. kir. bányabizottság Sz.-Udvarhelyt; cs. kir. bánya-, erdő- és sögyi igazgatóság, I. Ércbányászati, II. Vashányászati, III. Sóbányászati, IV. Erdőzet és bányajóság. Cs. kir. pénzverde Fejervárt. Cs. kir. államszámvévőség; cs. kir. postaigazgatóság. Cs. kir. postahivatalok. Cs. kir. orsz. építészeti igazgatóság; cs. kir. építészeti hivatal Szebenben, Brassóban, Sz.-Udvarhelyt, M.-Vásárhelyt, Beszterczen, Décsen, Kolozsvárt, K.-Fejervárt, Sz.-Városon. Cs. kir. dobányvár Kolozsvárt. Cs. kir. rendőr-igazgatóság. Cs. kir. sorsjáték-hivatal. Cs. kir. távrida hivatalok. Orsz. fegyverték: I. Férő fegyverték Szamosújvárt; II. Nő-fegyverték N.-Enyeden. Cs. kir. jogakademia Szebenben. Cs. kir. 8 osztályú állagymnasium Szebenben. Erdélyi orvosi személyzeti névsora. (Összeállította az orsz. főorvosi iroda.) Római kath. egyházi és iskolai személyzet. Gör. kath. egyház. Helvét hitv. egyház. Agostai hitv. egyház. Unitáriusok egyháza. A keleti orthodox egyház. A héber egyház. Kivonat az új bélyegtörvényből.

II. Rész. Rendeletek és intézkedések tára.

Az 1860 október 20-ka óta kibocsátott legfelsőbb és kir. főkományszéki rendeletek, intézkedések s némely fontosabb törvényhatósági fölterjesztések átnézete időrend szerint. (Összeállította számtiszt Krizbái Dezső Miklós) Erdélyország kórházainak rövid leírása (orsz. főorvos dr. Pataki Dánieltől.) Országos közalapok (összeállította számtiszt Péchy László.)

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűvel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

III. Rész. Erdély alkotmányos felosztása.

(Összeállította számtiszt Fiepe Sándor.)

Önálló politikai hatóságok. Vármegyék, vidékek és szék, az 1854-iki politikai felosztás; Erdély felosztása földadó-mérleti felügyelőségek szerint; az erdélyi két ezred hadifogadó-telep kerülete; a jelenben fennálló cs. kir. adóhivatalok. A helység-nevek betűsorozatos jegyzéke.

(193)

6/10

(2-12)

Kolozsvárt **Kozák Ede** fűszerkereskedésében mindig frissen minőségben kapható:

Az általános kedvelt s orvosilag sikerrel elismert

STEINER PÜNEDV

mell-betegeknek.

Használati utasítással együtt egy üveg ára 87 kr., két üveg bepakolása 20 kr. oszt. ért.

KROMBHOLZ orvostudor

gyomor-liköre.

Ezen oly szerencsésen összeegyeztetett vegyület gyógyszerjű növényekből készült és különösen az emésztő szervekre igen jó hatású, ajánlatos pedig idős kisérenek vadászaton, hegységi kirándulásokon és uton, és mint gyomormegelőző igen jótékonyan foly be az egészségre. Egy üveg ára 52 kr., két üveg bepakolása 20 kr. o. é.

Engelhofer G. J.

gyógyerejű havasi növényekből készült

izom- és ideg-essenciaja.

Külső használatra csúszos arc- és izmfájdalmak, fejfájás, szédülés, fuldolás, kesztesont-fájdalmak, tagok gyengesége, főleg nagy megerőltetés és nagy me- netek után, általános testgyengeség, oldalmúlalás, aranyeres bántalmak ellen és különösen alkatrészek gyengülése ellen.

Az izom- és ideg-essencia, egy üveggel 1 ujfrért, használati utasítással együtt, valódián egyedül kapható:

Kolozsvárt **KOZÁK EDE** fűszerkereskedésében.

Ugyisint a következők:

Dr. Calloud, **Gelesztaszetelek**, egy skatulya használati utasítással 30 kr.

Dr. Koch **Nővény-Bonbonja**, köhögés ellen, egy skatulya 40 kr.

Szeidlitz porok, egy skatulya 1 frt.

(769)

6/10

(15-15)

Cs. kir. és hercegi szabadalmakkal fölruházott = a gyógytan legnevezetesebb tekintélyeitől megvizsgált = ajánlott = és bizonyítványokkal ellátott =

BERINGUIER LIPO orvostudor

illatos gyógyszeres

KORONASZESZ

(vagy kölni-víz Quintessentiája.)

Beringuier orvostudor **Koronaszesze** a legválogatottabb s értékesebb zamatos- illékony részekből leparóltatás által készítettve, nem csak mint illatszert, mely az élet- erőtléveníti és erősíti, hanem mint jeles gyógyszer-jele is ajánlatos. Ez egy valódi se- gely azokra nézve, kik fejfájásban és fülközvényben szenvednek, fog- és fül-fájásoknál, hü- lés bajoknál, könnyebb közvényes fájalmaknál, valamint az ideg-rendszer s az emésztő szervezett gyenge állapotjában, Beringuier orvostudor **Koronaszesze** bevéve, bedör- zölve, vagy a megnedvesített kendővel bekötés által, mint ideg erősítő, göres csillapító, s erősítő háziszert hatályosan alkalmazható; igazi hasznos szolgálatot nyújt a **Korona- szesz** használata a mindennapi mosdásnál, és ha azt a mosdó vízhez vegyítjük, midőn ily módon nemcsak a fő izmok s a szemeket erősíti, hanem egyszersmind a bőrnek ru- ganyos lágyasgot és ifjú frissességet kölcsönöz.

Beringuier orvostudor illatos gyógyszer, cs. kir. szabadalmazott **Koronaszesze** kizárólagosan csak eredeti üvegekben 1 frt 25 kr. új pénzben és eredeti 6 üveggel fog- laló ládákban — egy ládának ára 7 frt 50 kr. új p. árulatik, s függvényei a bé- lyegvőre vonatkozó cs. rendelet szerint hivatalosan be van lajstromozva.

A hajak szépen tartására Dr. BERINGUIER

Jeles találmányu hajfestő szer. Dr. BERINGUIER

NÖVÉNY-GYÖK HAJ-OLAJA.

Dr. Beringuier növény-gyök haj-olaja távol minden ártalmas vegyítékektől mindég és mindenütt mint kifőnőleg előnyös szer szolgál a fő-hajnak és szakálnak fen- tartására, erősítésére és szépitésére; övszer az oly alkalmatlan fejkörpa és folt képződések ellen, a hajnak fényt, kellemes simaságot s puhaságot kölcsönöz, s jelesen oly ese- tekben is, hol midőn a haj már hullani vagy a fő korán kopaszodni kezd, s ezer gyógyhatása nagyon meglepő. Dr. Beringuier növény- gyök haj-olaja, a külföld ily nemtt leg- jobb készítményhez sorozható, de ezeket ol- csóságával jóval feljűlműlja. Dr. Beringuier növény-gyök haj-olaja a mellékelt dugaszolt, czím pecsét nyomóval s fekete írással pecsételt eredeti üve- gcsében ára minden bizományi rak- tárosnál változatlanul 1 frt új p.

NÖVÉNYI HAJFESTŐ SZERE.

Ezen újtalálmányu, híres orvosi tekinté- lyektől megvizsgált s teljesen célszerű s áta- lában ártalmatlannak ösmert szerrel a haj-, sza- kál- és szemöldök tetszés szerinti árnyékla- tok szerint festhetni, a nélkül hogy a bőrön folt vagy szag okozódjon. Az alkalmazása na- gyon egyszerű és könnyű, ezen festő szer által előidézett hajszin előnyök igaz termé- szethűn sikerülnek, és a színtési műtételt le- hetetlen elhibázni.

Dr. Beringuier cs. kir. szabadalmazott növényi hajfestő szere két I. és II. számmal jelet üvegcseben s mindenütt 5 frt. számmal árért adatik. A műtételhez szükséges- tet 2 kefe és tálcaska, mellékelve van, s mindenik tárgy, a mellékelt bélyeggel van ellátva.

Dr. Beringuier összes szabadalmazott készítményei az eredeti szabott áron: Kolozsvárt: csak is gyógyszer. **WOLFF J. s Khudi J. özvegyénél kaphatók**, valamint Abrudbányán: Ferenzi Mihály; Beszterczen: Kelp Ferenz; és Dietrich & Fleischer; Bras- sóban: Stenner F.; Déván: Büchler A.; Nagy Enyeden: Trajánovits Ede gyógyszerész és Bisztricsányi A.; Erzsébetvárosban: Schmidt A.; Hátszeg: Mátéfi Béla gyógyszer; Kézdi- Vásárhelyt: Hankó László; Kőhalomban: Melas Ed. F. gyógyszer; Maros-Vásárhelyt: Foga- rasi J. D.; Medgyesen: Vándory & Brandisch; Segesvárt: Misselbacher fia és Teutsch; Sz.-Ujvárt: Placintár és fia gyógyszer; Szász-Régenben: Wachner Traugott; Szászsebesben: Weissörtel Ad. G.; Szebenben: Zührer J. F.; Székely-Kereszturon: Binder Márton; Sepsi Szentgyörgyön: Vitályos Béla; Sz.-Udvarhelyt: Kauntz J. A. gyógyszer; Szeredában: Gözsy A.; Sz.-Somlyón: Ruszka Ignác; Tasnádon: Szongott Jakab; Tordán: Velits G. és Wolff G.; Zalatnán: Megay Guszt. A. gyógyszer.

Postán küldve a göngyölek és bérmentesítésért a rendes áron felül a tá- volság és csomag nagyságához képest még 30 egész 70 krig melléklendő.